

CHALMERS 2019–2050

Campusplan

Människor och möten för en hållbar framtid

CHALMERS

CHALMERSFASTIGHETER

AKADEMISKA HUS

CHALMERS
STUDENTKÅR

Syfte och mål med campusplanarbetet

Campusplanens syfte är att skapa en gemensam målbild för utvecklingen av Chalmers campus de kommande åren (sikte 2035), med en utblick ännu längre in i framtiden (2050). Planen ska vara ett verktyg som underlättar kommunikation, diskussion och beslut kring utvecklingen av den fysiska miljön på Chalmers campus, liksom för att understödja drift- och förvaltningsfrågor.

Mål med campusplanarbetet är att ta fram:

- En förankrad campusplan som pedagogiskt redovisar framtidsbilder som Chalmers känner ägarskap över
- En projektplan för genomförande som beskriver vad som ska göras för att under kommande år realisera delar av campusplanen
- En kommunikationsplan för campusplanen

Innehåll

	1. Campusplanen i korthet Att planera för framtida behov idag Chalmers campus som mötesplats Ett långsiktigt hållbart campus Framtida utbyggnadsmöjligheter Så är campusplanen uppbyggd	6
	2. Så har Chalmers campus vuxit fram Campus historia Flygvy Chalmers Campus Johanneberg idag Flygvy Chalmers Campus Lindholmen idag	10
	3. Om Chalmers Utbildning Nyttiggörande Forskning Institutioner	16
	4. Vision och mål Chalmers campus Visionen: Chalmers campus - människor och möten för en hållbar framtid Mål 1. Internationell kunskapsmiljö i framkant Mål 2. Integrerad del i staden med tydlig egen karaktär Mål 3. Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors välbefinnande Mål 4. God tillgänglighet med hållbara transporter Mål 5. Grönt campus som främjar ekologiska värden Mål 6. Ansvarsfull och effektiv användning av lokaler, mark och andra resurser Chalmers campus och de 17 globala målen	18
	5. Analys av Chalmers campus idag Påverkansfaktorer Analys av befintlig campusmiljö	24
	6. Strategier 1. Tydliggör olika områden och noder 2. Definiera och utveckla huvudstråk och mötesplatser 3. Möt staden 4. Skapa gröna och hälsofrämjande värden 5. Utveckla och effektivisera lokaler och byggnader 6. Premiera hållbar mobilitet och logistik Illustration: Campus Chalmers Johanneberg 2050 Illustration: Campus Chalmers Lindholmen 2035	36
	7. Genomförande Illustrationsplaner Campus Johanneberg 2035 & 2050 Byggfältskarta Johanneberg Campus Lindholmen Onsala rymdobservatorium	50
	8. Projektplan – ett levande dokument Utvärdering och uppföljning	62

”VÅRA CAMPUS SKA VARA
VÄL ANPASSADE FÖR VÅR
UTBILDNING OCH FORSKNING,
MEN OCKSÅ VARA SJÄLVKLARA
OCH INTEGRERADE DELAR I
STADSMILJÖN SOM ERBJUDER
MÖJLIGHETER TILL EN AKTIV
LIVSSTIL.”

Förord

Sverige är en stark kunskapsnation med framstående forsknings-, utbildnings- och innovationsmiljöer. För svenska lärosäten och för Sverige som kunskapsnation är det av stor betydelse att även den fysiska miljön planeras med omsorg och bidrar med de bästa förutsättningarna för en fortsatt stark utveckling. Campusplan Chalmers 2050 är framtagen av Chalmers tekniska högskola tillsammans med Chalmers Studentkår och fastighetsägarna Akademiska Hus och Chalmersfastigheter AB.

Chalmers har två campus i centrala Göteborg, Johanneberg och Lindholmen samt verksamhet på Onsala. Akademiska Hus och Chalmersfastigheter AB äger, förvaltar och utvecklar majoriteten av byggnaderna och de utemiljöer som utgör de fysiska campusområdena. På våra campus rör sig mer än 10 000 studenter och 3 000 anställda varje dag. Våra campus ska vara väl anpassade för vår utbildning och forskning, men också vara självklara och integrerade delar i stadsmiljön som erbjuder möjligheter till en aktiv livsstil. Det chalmerska studentlivet och alla dess aktiviteter måste få ta plats och synas och våra campus ska vara platser där det är trivsamt att vara.

Chalmers campus ska vara en given plats för samarbete mellan akademi, näringsliv och samhälle, något som inte minst utvecklas kring möjligheten att använda campus som testbädd – för att utveckla ny kunskap och nya innovationer. Detta görs redan idag på till exempel A Working Lab, HSB living lab, Kraftcentralen och med den självkörande bussen.

”Chalmers – för en hållbar framtid” är Chalmers vision. Därför har campusplanen sex övergripande målområden kopplade till FN:s globala mål och till kommande stora samhällsutmaningar. Campusplanens vision knyter an till Chalmers vision, med två viktiga tillägg: ”Chalmers campus – människor och möten för en hållbar framtid”. Detta innefattar en bra livs- och lärandemiljö för både nuvarande och kommande chalmersister.

För att ge bidrag till campusplanen har Chalmers ledning försökt identifiera och prioritera mellan övergripande behov för Chalmers som helhet. Utvecklingen av våra campus ska göras för att svara mot verksamhetsbehov, samtidigt som de ska vara platser där det

är trivsamt att vistas. De ska tillhandahålla nödvändiga, valbara och sociala vardagsfunktioner. Miljön ska vara tilltalande och erbjuda ett stort och varierat utbud av lärandemiljöer som kan anpassas till framtida pedagogik. Ur ett fastighetsägarperspektiv möjliggör vi den utvecklingen genom att säkerställa att det finns mark och byggnader som kan utvecklas i önskad riktning. Ett hållbart campus ser till hela människan och där är miljön mellan husen och samspelet med den omgivande staden lika viktiga som byggnaderna i sig.

Genom fler studentbostäder på eller i direkt närhet till campusområdena lättar vi på den akuta bostadsbristen och skapar ett tryggare campus över dygnet. Att bevara, tillföra och tillgängliggöra grönområden är en viktig del i känslan av trivsel. För Chalmers verksamhet är det också viktigt att bevara handlingsfrihet för framtiden. Det måste finnas plats för nya byggnader, moderna lärmiljöer och laboratorier för nya forskningsfält under de kommande decennierna.

Likasa måste det finnas möjlighet att planera strategiskt för att svara mot behov som uppstår längs vägen och skapa så bra förutsättningar som möjligt för hantering av olika scenarier för Chalmers framtidsutveckling. Vi ska vara långsiktiga och uthålliga i våra beslut och strategier – det vi planerar idag kommer att ha stor påverkan på vår framtida verksamhet och utveckling.

Campusplanen pekar ut färdriktningen för Chalmers campus, beskriver möjligheter och föreslår åtgärder, både sådana som kan förverkligas i närtid och sådana som ger ramar för utvecklingen på lite längre sikt. Den speglar våra ambitioner inom hållbar utveckling och ger studenter och anställda redskap för konkreta insatser – nu och i framtiden.

Göteborg, mars, 2019

Stefan Bengtsson, Rektor Chalmers tekniska högskola

Gustav Eriksson, Ordförande Chalmers Studentkår

Nicklas Arfvidsson, VD Chalmersfastigheter AB

Brigitta Hohlfält van Dalen, Marknadsområdesdir. Akademiska Hus

Campusplanen i korthet

Chalmers campusplan är gemensamt framtagen av Chalmers tekniska högskola, Chalmers Studentkår, Chalmersfastigheter och Akademiska Hus med syfte att skapa en gemensam målbild för utvecklingen av Chalmers campus.

Vi lever i en föränderlig värld med många komplexa utmaningar. Chalmers tekniska högskola ska ha en ledarroll i denna utveckling och är därför beroende av en infrastruktur som möjliggör högskolans vision. Att planera och bygga är däremot långdragna processer. Från idé till färdig byggnad är tidsspann på fem år snarare regel än undantag. Detta är en stor svårighet för en föränderlig verksamhet som skall ligga i framkant, campusplanen är ett verktyg för att minimera och reducera dessa svårigheter.

Att planera för framtida behov idag

Campusplanen är ett sätt att arbeta proaktivt och minska tiden mellan det att ett behov uppstår i verksamheten till dess att en ny byggnad är uppförd genom att identifiera möjliga lägen för expansion, både sådant som är möjligt inom rådande planer men också sådant som idag saknar stöd i detaljplan men som i framtiden kan bli strategiskt viktiga lägen för nyproduktion eller ombyggnad. Detta gäller inte bara utbildnings och forskningsmiljöer utan även kontor för samverkan med näringsliv, lokaler för service samt student- och forskarbostäder.

Campusplanen handlar också om att ta ett samlat grepp på hela campus och möta de många intressen och behov som studenter, forskare och anställda, näringsliv och samhället i stort har. Ofta är de samstämmiga, men inte alltid. Då behövs tydliga riktlinjer i form av vision och mål för campus för att kunna fatta välgrundade beslut som inte bara löser dagens behov utan även tar höjd för framtidens utmaningar. Chalmers campus ska ha rätt sorts miljöer och rätt antal kvadratmeter.

Campusplanen är också ett sätt för verksamheten och fastighetsägarna att skapa sig en gemensam bild av hur den fysiska miljön på bästa sätt stöttar Chalmers att realisera sitt uppdrag – ”att skapa och sprida kunskap, kompetens och lösningar som alla har nytta av; såväl individ som samhälle”

Chalmers campus som mötesplats

För att kunna realisera verksamhetens uppdrag måste Chalmers – och därmed också Chalmers olika campus – stärkas som mötesplats. Det är nämligen möten mellan människor som är själva kärnan i all framgångsrik utbildning, forskning och innovation där olika per-

spektiv och idéer kan prövas mot varandra i en tillåtande och kreativ miljö. Men för att möten ska uppstå måste människor vilja vara på Chalmers campus – och väl där ska den fysiska miljön vara utformad på ett sådant sätt att den maximerar potentialen för värdeskapande interaktion. I praktiken sker detta genom att viktiga noder på campus stärks genom platsbildningar och kopplas samman med varandra av attraktiva stråk. Vidare kopplas dessa stråk och platser även till målpunkter i den omgivande staden. Våra campus ska vara en attraktiv miljö även för den som inte rör sig här till vardags.

Ett långsiktigt hållbart campus

Campusplanen uppmanar till att ett holistiskt förhållningssätt till hållbarhet tillämpas i utvecklingen av Chalmers campus. Det är viktigt att alla utvecklingsprojekt relaterar till den större helheten. Genom att tänka till från början kan de olika dimensionerna av hållbarhet stärkas, snarare än att konkurrera med varandra. Chalmers campus ska vara gröna, hälsofrämjande och tåliga mot klimatförändringarnas effekter. Campus bidrar aktivt genom ansvarsfull användning av mark, energi, vatten och andra resurser samt utveckling av ny teknik för att minska miljöpåverkan.

Vi lever i en föränderlig värld med många komplexa utmaningar. Chalmers tekniska högskola ska ha en ledarroll i denna utveckling och är därför beroende av en infrastruktur som möjliggör högskolans vision. Att planera och bygga är däremot långdragna processer. Från idé till färdig byggnad är tidsspann på fem år eller mer snarare regel än undantag. Detta är en stor svårighet för en föränderlig verksamhet som skall ligga i framkant, campusplanen är ett verktyg för att minimera och reducera dessa svårigheter.

Framtida utbyggnadsmöjligheter

Campusplanen presenterar möjliga utbyggnadsscenarier. För Campus Johanneberg illustreras utbyggnadsmöjligheterna med två tidshorisonter, 2035 och 2050. För 2035 illustreras tillkommande ca. 170 000 kvm BTA till de ca. 420 000 kvm BTA som utgör Campus Johanneberg idag. I det fullt utbyggda förslaget för 2050 visas tillkommande totalt ca. 300 000 kvm BTA där ca. 55 000 kvm BTA har rivits för att ge plats för ny bebyggelse. Detta innebär en nära dubblering av byggnadsbeståndet på Campus Johanneberg.

Chalmers campus på Johanneberg (övre) och Lindholmen (nedre) i två möjliga framtida expansionsscenarier med sikte på 2050. Campusplanen illustrerar möjliga utbyggnadsscenarier.

OM PROJEKTÄGARNA

Chalmers tekniska högskola

Chalmers tekniska högskola forskar och utbildar inom teknik, naturvetenskap, sjöfart och arkitektur, med en hållbar framtid som allomfattande vision.

Chalmers Studentkår

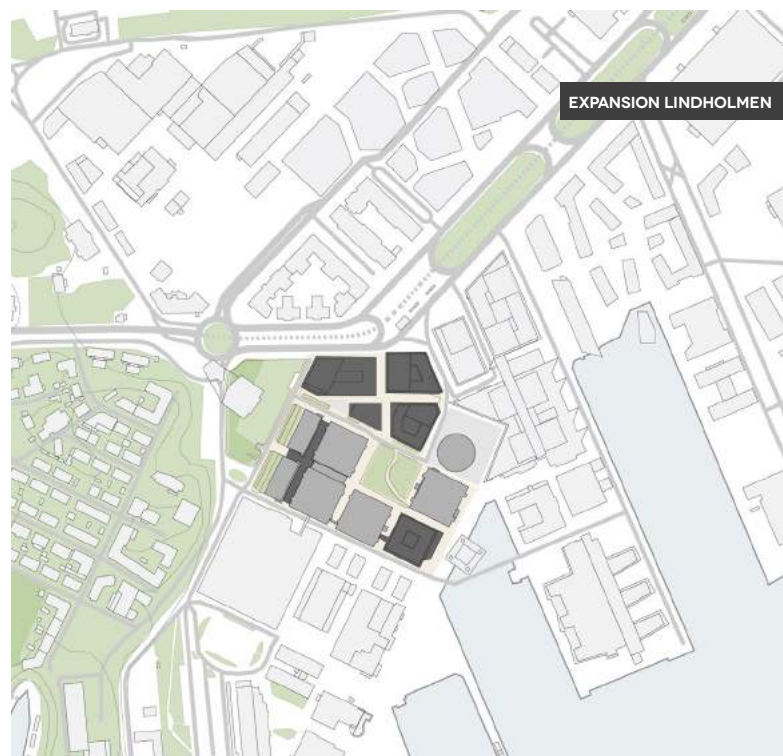
Chalmers Studentkår är en oberoende organisation som representerar, stödjer och ger möjligheter för studenter som studerar vid Chalmers tekniska högskola. Chalmers Studentkårs vision är: Alla medlemmar ska trivas och utvecklas under hela sin chalmerstid.

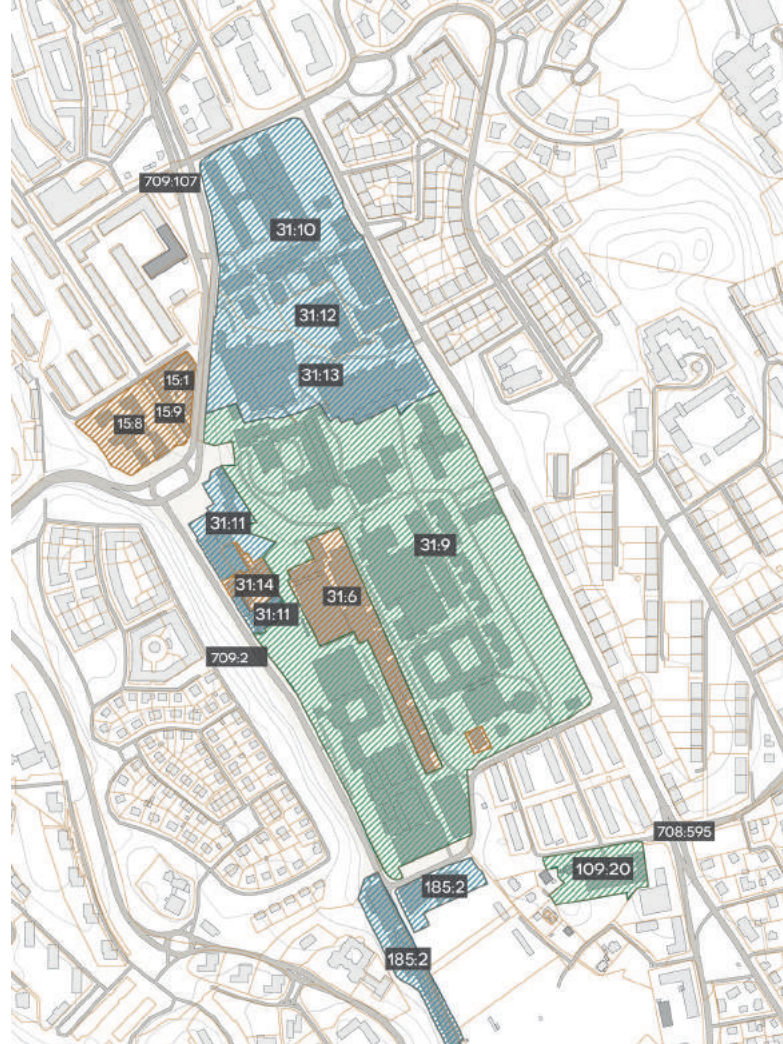
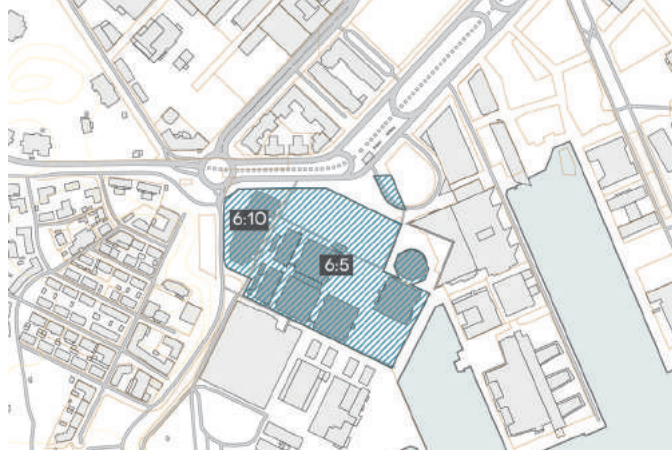
Chalmersfastigheter

Chalmersfastigheter AB ägs av Stiftelsen Chalmers tekniska högskola och har i uppdrag att bygga och förvalta byggnader och miljöer för Chalmers. Chalmersfastigheters vision: Hållbara och inspirerande campus i världsklass

Akademiska Hus

Akademiska Hus är ett av landets största fastighetsbolag med fastigheter på orter över hela landet – från Luleå i norr till Malmö i söder. I Akademiska Hus byggnader forskar och arbetar runt 300 000 personer varje dag. Akademiska Hus vision: Ledande kunskapsmiljöer.

FASTIGHETSINDELNING			
	FASTIGHETSÄGARE	BTA (KVM)	LOA (KVM)
	CHALMERSFASTIGHETER		
	LINDHOLMEN	71 800	55 200
	JOHANNEBERG	199 700	151 800
	AKADEMISKA HUS	188 400	150 800
	ÖVRIGA *	35 000	25 600
N:N	FASTIGHETS BETECKNING		
	* HSB, EMILS KÅRHUS AB, STATENS FASTIGHETSVERK, CHALMERS STUDENTBOSTÄDER, SGS STUDENTBOSTÄDER, SSPA		

I illustrationen för Campus Lindholmen visas utbyggnadsmöjligheter på ca. 50 000 kvm BTA till de ca. 72 000 kvm BTA som utgör Campus Lindholmen idag.

Så är campusplanen uppbyggd

Chalmers campusplan ska kunna läsas av den som aldrig besökt campus likväl som av den som till vardags arbetar med campus-utveckling. Campusplanens uppbyggnad och kapitelindelning följer den metod som använts för att nå fram till den färdiga planen. Utgångspunkt är verksamheten och Chalmers vision som beskrivs i kapitel 2. Här beskrivs även kortfattat hur Chalmers campus vuxit fram över tid.

Kapitel 3 beskriver vision och mål för utvecklingen av Chalmers campus. Campusplanen visar hur en utveckling av bebyggelse och mark kan stödja förverkligandet av Chalmers vision för verksamheten och arbetar utifrån en modell med sex mål.

I kapitel 4 beskrivs analysen av Chalmers campus idag, och de utmaningar och möjligheter Chalmers campus står inför i relation till målen som tagits fram för campusplanen. Här görs även en översyn av de faktorer i form av trender och verksamhetsförutsättningar som måste beaktas i arbetet med att utveckla Chalmers campus.

Kapitel 5 presenterar sex övergripande strategier för att nå campusplanens vision och mål. Strategierna kan implementeras både på Johanneberg och Lindholmen, men givetvis med hänsyn till de lokala förutsättningarna.

I kapitel 6 redovisas strukturplaner för hur Chalmers campus kan komma att se ut 2035 och 2050. I planerna identifieras möjliga

expansionsytor och hur strategierna kan implementeras i form av byggnader och utemiljöer.

Som tillägg till campusplanen görs även en projektplan som listar åtgärder och projekt i den nära framtiden. Projektplanen är ett levande dokument som uppdateras regelbundet allt eftersom projekt och aktiviteter genomförs och nya tillkommer.

VAD ÄR ETT CAMPUS?

Campus kan beskrivas som en samlad miljö för en specifik verksamhet - i detta fall Chalmers tekniska högskola med angränsande verksamheter. I campusplanen benämns campus som antingen administrativt eller funktionellt.

Det administrativa campus utgörs av de byggnader och miljöer där Chalmers, Chalmersfastigheter eller Akademiska Hus har huvudsaklig rådgivning över vad som kan göras på platsen. Gränserna för administrativt campus idag visas på fastighetsägarkartan ovan.

Det funktionella campus utgörs i sin tur av alla de kringfunktioner och platser som bidrar till att stärka verksamheten, men som verksamheten och fastighetsägarna inte själva råder över, exempelvis utbud av bostäder, service och rekreativa funktioner som parker, anläggningar och naturområden.

TIDIGARE UNDERLAG TILL GRUND FÖR CAMPUSPLANEN

CAMPUSPLAN

MÅL CHALMERS CAMPUS

- Internationell kunskapsmiljö i framkant
- Integrerad del i staden med tydlig egen karaktär
- Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors välbefinnande
- God tillgänglighet med hållbara transporter
- Grönt campus som främjar ekologiska värden
- Ansvarsfull och effektiv användning av lokaler, mark och andra resurser

STRATEGIER CHALMERS CAMPUS

- Tydliggör olika områden och noder
- Definiera och utveckla huvudstråk och mötesplatser
- Möt staden
- Skapa gröna och hälsofrämjande värden
- Utveckla och effektivisera lokaler och byggnader
- Premiera hållbar mobilitet och logistik

VISION CHALMERS CAMPUS

"Chalmers campus -
människor och möten
för en hållbar framtid"

PROJEKTPLAN MED PROJEKT OCH AKTIVITETER

Campus Johanneberg - gamla Fysikhuset (Origo) sett från väster

Origoplanen med huvudentré mot Gibraltargatan och en tydlig axel mot Fysikhuset (Origo)

Så har Chalmers campus vuxit fram

Origoplanen

På 1910-talet beslutades det om att Chalmers skulle etablera sig på Gibraltar herrgårds ägor. Området hade börjat byggas som del av den 1920-talsklassicistiska stadsplanen över Johanneberg och 1921 utlystes en tävling för området. Det segrande förslaget "Origoplanen" var en monumental stadsplan med en huvudentré mot Gibraltargatan och en tydlig axel mot Fysikhuset högst uppe på berget. Origoplanen fullföljdes aldrig då antal studenter och forskare inte ökade som väntat som följd av den ekonomiska depressionen och andra världskriget.

Expansion från 1930-1970

Efter att Chalmers fick högskolestatus 1937 ökade studentantalet i början långsamt, men efter andra världskrigets slut allt snabbare, för att öka som mest vid slutet av 1960-talet. Från 1959 till 1969 nästan tredubblade Chalmers sitt byggnadsbestånd; från 65 000 kvm till 190 000 m² BTA.

1949 antogs en stadsplan för hela området. Denna gång var det klassicistiska anslaget helt borta. Tankarna på en stor entré vid Gibraltargatan i fysiktrappans förlängning slopades och huvudentrén hamnade istället vid Aschebergsgatan. Denna stadsplan gäller fortfarande, och styr vad som är möjligt att bygga på delar av området.

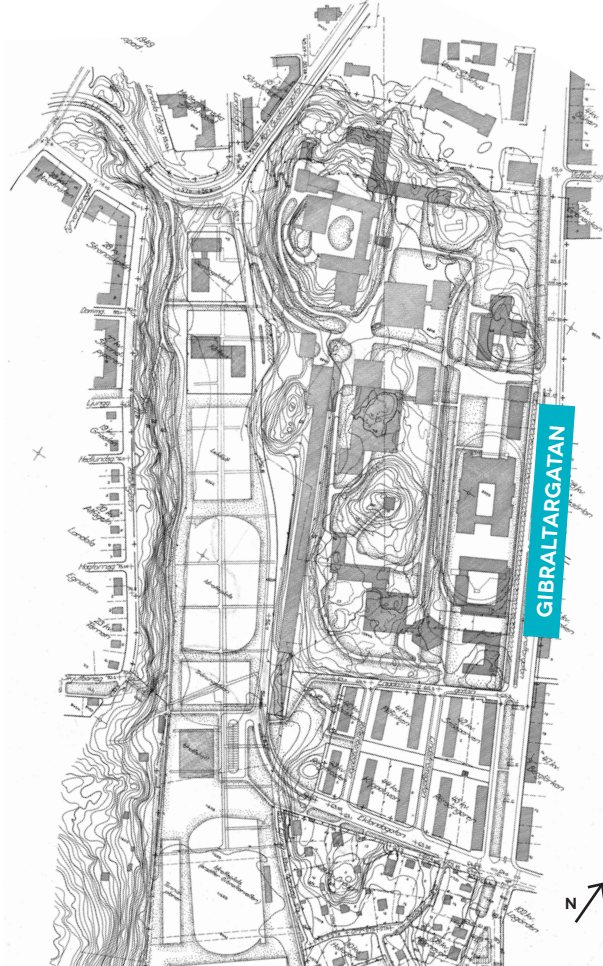
Under denna tid, präglad av funktionalismen, växte Chalmers likt ett fabriksområde där de enskilda byggnadernas funktionskrav vägde högre än den samlade stadsbilden. Nuvarande Matematiska vetenskaper, Skeppsrännen, Gustav Dahlénsalen och M-husets första del placerades fritt i terrängen som resultat av stundens lokalbehov snarare än övergripande planeringstankar.

1970-1990

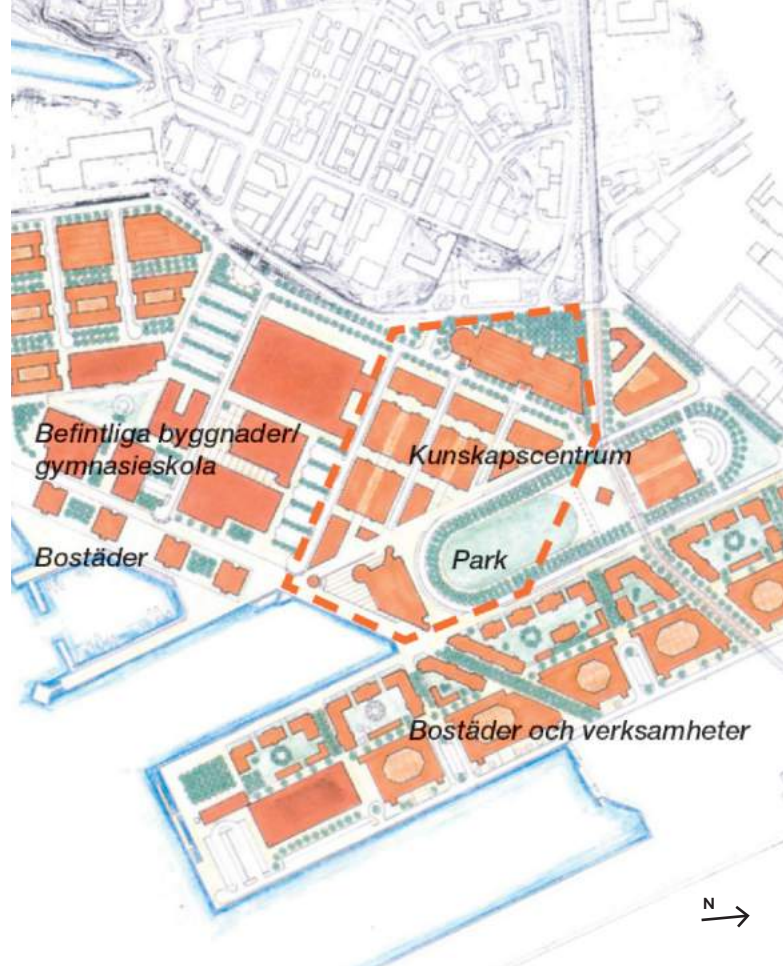
Efter den stora expansionen på 60-talet förutspåddes en ökning i samma takt åren som följde men denna stora ökning uteblev. Från 70-talet har studentpopulationen på Chalmers i snitt ökat med 2-3 % per år. Den minskade ökningen av antal studenter bidrog till att Chalmers under 1970- 80-talen endast genomgick smärre förändringar. Det största stadsbyggnadsmässiga greppet under perioden var etablerandet av Chalmers teknikpark väster om Mossens idrottsplats, föregångaren till dagens Johanneberg Science Park.

Stiftelsebildning och internhyresystem

Stiftelsen Chalmers tekniska högskola bildades av den borgerliga regeringen den 25 maj 1994. Detta var resultat av en längre tids diskussion och utredande kring nya former för högre utbildning i Sverige. Den bärande tanken i förslaget var valfrihet och konkurrens. Mångfalden skulle bidra till högre kvalitet.

Stadsplan 1949 - fortfarande gällande på stora delar av Campus Johanneberg

Detaljplan Lindholmen 1994

I samband med stiftelsebildningarna skulle de fastigheter som upplåtits för Chalmers verksamhet överföras till stiftelsen, som gavs tillräckligt med kapital för att kunna ta över beståndet. Regeringen skrev i sin proposition att kombinationen av en stiftelse som huvudman och två bolag, ett för undervisning och ett för fastighetsförvaltning, skulle vara den bästa formen för att "säkerställa stiftelsehögskolornas självständighet". Det skulle garantera att arbetet vid stiftelsehögskolan kunde ske i ändamålsenliga former. Så kom inte att bli fallet. Reformen bromsades upp efter valet 1994 och Chalmers byggnader överfördes till det nybildade Akademiska Hus. Det var först när Chalmers gavs möjlighet att förvärva Vasa Sjukhus 1999 som Chalmers-fastigheter aktiverades som Chalmers egna fastighetsbolag.

År 1996 infördes internhyresystemet som innebar att kostnader för lokaler som tidigare hanterats centralt distribuerades till respektive sektion/institution vilket synliggjorde lokalkostnader och bidrog till ett ökat intresse av att yteffektivisera och minska dessa kostnader.

Etablering på Lindholmen

På 1990-talet etablerade Chalmers sig på Lindholmen och centraliserade 1994 sina högskoleingenjörs- och sjöutbildningar, tidigare utspridda på olika platser i Göteborg. Den ursprungliga detaljplanen över Lindholmen visar området som en blandstad med bostäder, akademi och näringsliv väl integrerat. Det största avsteg som gjorts från

denna plan är utvecklingen på Lindholmsspiren som enligt plan ska vara blandstad men som ersatts av kontorshus.

Chalmersfastigheter tydliggjorde sitt engagemang på Lindholmen genom att 1999 och 2001 förvärva de fastigheter och byggrätter som utgör Campus Lindholmen.

Lindholmen Science Park bildades år 2000 som ett gemensamt projekt mellan Göteborgs stad, Chalmers och näringslivet och har idag en central roll på Lindholmen.

Från kunskapsfabrik till levande campus

De senaste två decennierna har handlat om att binda samman Chalmers campus och vända byggnaderna utåt genom att exempelvis arbeta med entréer. Man har även satsat på studentbostäder på och nära campus för att möta bostadsbehovet hos studenterna. Chabo byggdes år 2006 på campus Johanneberg med de första permanenta studentbostäderna på campus.

De senaste åren har man arbetat med att förbättra förutsättningarna för campus att omvandlas från ett slutet institutionsområde till ett område som också vänder sig mot staden. Detta gäller främst Johanneberg då det är ett tydligare avgränsat område men dessa tankar följer även med i utvecklingen av Campus Lindholmen.

Chalmers campus Johanneberg idag

GIBALTARVALLEN

BIBLIOTEK

KEMI

GIBALTARGATAN

VASA 15

CHABO

VASA 11

VASA 9

VASA 5

VASA 4

CHALMERSVILLAN

VASA 8

HUGO GRAUERS GATA

VASA 12

VERA SANDBERGS ALLÉ

VASA 7

VASA 1-3

HPL KAPELLPLATSEN

LÄRAREGATAN

INSTALLATIONSTEKNIK

EKLANDAGATAN 86

MOSSEN

CHALMERS
TEKNIKPARK

JSP

KOPPARBUNKERN

HSB LIVING LAB

AWL

EDIT

SBIII

SBII

HÖRSALSLÄNGAN

SAMHÄLLSBYGGNAD

MASKIN

RÄNNAN (SSPA)

SBI

HÖRSALSVÄGEN
A
B
C

SVEN HULTINS GATA

KRAFTCENTRALEN

SSPA

GENIKNÖLEN

CHALMERS TVÄRGATA

MATTE

KÅRHUS

FYSIK/ORIGO

CA-HUSET

CHALMERSPLATSEN

MC2

HPL CHALMERS

SÅNGSVANEN

CHALMERS INNOVATION

ASCHEBERGSGATAN

LANDALA TORG

Det utsträckt Campus Johanneberg gränsar mot den täta stenstaden i norr, vilken längre söderut övergår i en allt mer uppluckrad bebyggelse, för att i söder gränsa mot natur och rekreationsområdet Mossen. Topografin och bebyggelsestrukturen på campus försvårar stråktintegrering med stadens övriga gatunät.

Chalmers campus Lindholmen idag

HPL LINDHOLMEN

LINDHOLMSALLÉN

P-HUS LINDHOLMEN

NAJADEN

PATRICIA

TESSIN

SVEA

BACKATEATERN

SANTOSSKOLAN

LINDHOLMEN SCIENCE PARK

KUGGEN

JUPITER

HPL LINDHOLMSPIREN

KAJPROMENAD

SAGA

URBAN CRIBS

DIAGONALEN

Campus Lindholmen är beläget på Norra Älvstranden på det som tidigare var industrimark. Området är idag ett centrum för innovation med några av Göteborgs största företagsetableringar, men bristen på stadsbebyggelse gör att området upplevs som öde under kvällar och helger.

Om Chalmers

Kapitlet redogör för Chalmers verksamhetsmål och organisation samt hur Chalmers campus vuxit över tiden.

Chalmers har tre huvuduppgifter: utbildning, forskning och nyttiggörande som motsvarar de tre hörnen i kunskapstriangeln, utbildning, forskning och innovation. Integration mellan Chalmers utbildande och forskande roll och uppgiften att nyttiggöra kunskaps-tillgångar, gör att Chalmers kan möta samhällsutmaningar och leverera nytta i samtliga delar av kunskapstriangeln. Som tekniskt-naturvetenskapligt universitet är Chalmers uppgift att skapa och sprida kunskap, kompetens och lösningar som alla har nytta av; såväl individ som samhälle.

På Chalmers campus bedrivs inte bara forskning och utbildning med Chalmers som huvudman, här finns även delar av Göteborgs universitet. Campus är också en plats för innovationsprocesser och nyttiggörande, och många olika företag och organisationer hyr lokaler inom campus. På och i direkt anslutning till campus finns även studentbostäder och plats för studiesocial verksamhet och idrott.

För att uppfylla uppgifterna är Chalmers verksamhet organiserad enligt följande;

Utbildning

Utbildningen är organiserad i en beställar- och utförarorganisation, där utbildningsområdena beställer kurser från institutionerna vid årliga överenskommelser. Chalmers utbildningar på grund- och avancerad nivå består av arkitekt-, ingenjör-, lärar-, sjöfarts- samt kandidat- och masterutbildningar som organiseras i fyra olika utbildningsområden. Chalmers vicerektor för utbildning och livslångt lärande leder och ansvarar för grundutbildningens organisation.

I stort sätt all grundutbildning ges i programform och masterprogrammen är på engelska med ett stort antal internationella studenter.

Forskarutbildningen omfattar lärande både i kurser och vid bildning av ny kunskap genom egen forskning. Utbildningen leder till forskarexamen som avläggs i ett vetenskapligt ämne, knutet till någon av Chalmers institutioner/centra och dess forskarskolor eller till nationella forskarskolor.

Chalmers erbjuder även ett flertal olika former av vidareutbildning för yrkesverksamma tex uppdragsutbildning via Chalmers Professional Education, kompletterande pedagogisk utbildning och fristående kurser för yrkesverksamma inom ramen för Chalmers ordinarie kursutbud.

Forskning

Chalmers vicerektor för forskning och forskarutbildning ansvarar för forskningsfrågor. Forskningen bedrivs vid Chalmers institutioner, inom forskargrupper med olika profiler och inriktningar. Styrkeområden och centrum samlar och samordnar forskning för att möta forskarvärlden och det omgivande samhällets behov.

Nyttiggörande

Nyttiggörandet är det Chalmers gör för att högskolans kunskap och resultat ska få genomslag i samhället och bidra till en hållbar framtid. Chalmers nyttiggörande är omfattande och finns i all verksamhet. Det är integrerat i forskning och utbildning och driver kvalitén i det Chalmers gör. Chalmers nyttiggörande säkerställer att det som investeras i forskning och utbildning stärker Sveriges konkurrenskraft. Chalmers vicerektor för nyttiggörande ansvarar för området.

Institutioner

Chalmers har 13 institutioner som innefattar ett eller fler besläktade ämnesområden. Institutionerna är den del av universitetet där forskning och utbildning bedrivs. Institutionen är den primära arbetsplatsen inte bara för lärare och forskare, utan också för andra yrkeskategorier som tekniker, administratörer med flera. Varje institution leds av en prefekt som ansvarar för verksamheten.

Genom Chalmers Styrkeområden samverkar spetskompetens tvärs över institutionerna för att, tillsammans med övriga aktörer i samhället, ta sig an globala och komplexa samhällsutmaningar. Chalmers vicerektor för styrkeområden ansvarar för frågor som berör styrkeområdena.

CHALMERS I SIFFROR

- 2 campus: Johanneberg och Lindholmen
- 1 rymdobservatorium: Onsala
- 9 502 helårsstudenter. Av dessa är 565 är avgiftsskyldiga internationella studenter.*
- 3066 heltidsanställda på Chalmers tekniska högskola AB. *
- 3 695 mnkr i intäkter, varav 1 034 mnkr för grundutbildning och 2 661 mnkr för forskarutbildning (2017)*
- 2-3 % ökning antal studenter/år sedan 1970-talet

*Källa: Chalmers årsredovisning 2017

Campus Johanneberg - huvudentré

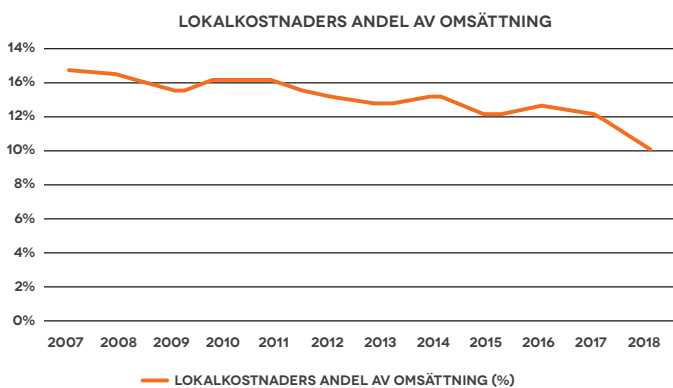
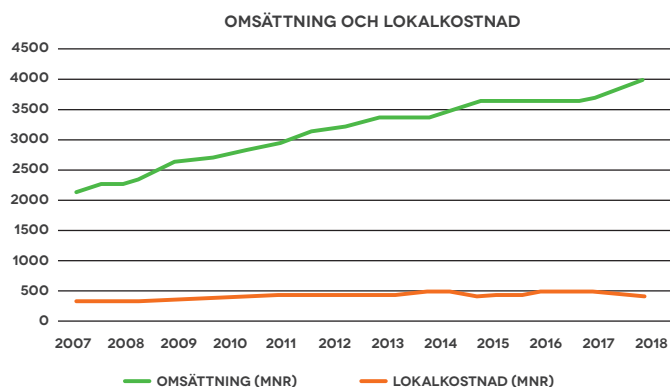
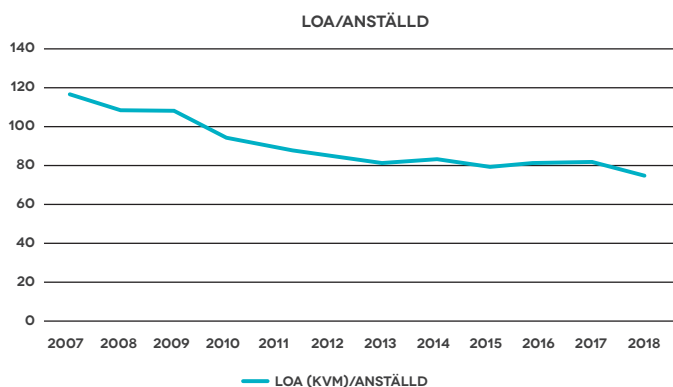

Diagram som visar hur Chalmers förhyrning över åren utvecklats i relation till ett ökande antal anställda. I diagrammet

LOA/anställd omfattas all yta, det vill säga inte bara kontorsyta utan även ytor för labb och undervisning.

Vision och mål Chalmers campus

Chalmers Campusplan 2050 visar hur en utveckling av bebyggelse och mark kan stödja förverkligandet av Chalmers vision för verksamheten.

I campusplanen används fyra centrala begrepp:

- Campusplanens egen VISION beskriver ett önskat framtida tillstånd som tjänar som ett ledmotiv för utvecklingen. Visionen har ett egenvärde och kan inte mätas.
- Visionen underbyggs av MÅL. När dessa mål uppnåtts kan en del av visionen sägas vara uppfylld. Målen är övergripande och bryts ned i mer beskrivande och utvecklade målbeskrivningar.
- För att uppnå målen används STRATEGIER (kapitel 5)
- Strategierna omsätts i sin tur i PROJEKT och AKTIVITETER (se bilaga Projektplan).

Vision för Chalmers campus

Visionen för Chalmers campus lyder:

”Chalmers campus – människor och möten för en hållbar framtid”

Campusplanens vision knyter tydligt an till verksamhetens vision ”Chalmers – för en hållbar framtid”, men med tillägget att *människor* och de möjliga *möten* som kan uppstå dem emellan alltid står i fokus när det kommer till campus förmåga att på bästa sätt möjliggöra verksamhetens vision. Självklart ska campus aspirera till att ha de högsta av målsättningar gällande energi- och resursanvändning, avfallshantering och annat som i en mer traditionell mening associeras med hållbarhet. Men samtidigt är detta inga mål som har ett betydande egenvärde om inte campus på bästa sätt möjliggör för verksamheten att realisera sitt uppdrag *”att skapa och sprida kunskap, kompetens och lösningar som alla har nytta av; såväl individ som samhälle”*.

Chalmers campus ska vara inspirerande och bestå av miljöer som möjliggör värdeskapande möten till gagn för hållbar innovation, forskning, utbildning och nyttiggörande.

Visionen förhåller sig vidare, genom att inte bli allt för specifik, till den osäkerhet och komplexitet som campusutveckling innebär. Det är svårt att förutspå framtiden. Ingen kan med visshet förutse hur Chalmers campus kommer att se ut om 30 år. Vad vi däremot kan göra är att i dagsläget skapa de bästa möjliga förutsättningarna för

att möta olika scenarier för Chalmers framtida utveckling. Samtidigt kan vi, med tidigare campusplaner i minne, se att ur ett fastighetsperspektiv är 30 år inte ett särskilt långt tids spann och det vi planerar och bygger idag kommer att ha stor påverkan på såväl verksamheten som framtida utvecklingsmöjligheter av campusmiljön och verksamheten.

Mål för Chalmers campus

Chalmers campusplan arbetar utifrån en modell med sex mål som är formulerade för att möta verksamhetens framtida behov. Målen kompletteras i sin tur av mer specifika och utvecklade målbeskrivningar. De sex målen bidrar till att möta vår tids stora samhällsutmaningar och relaterar till FN:s 17 globala mål. Följande målområden har satts upp för Chalmers Campus:

Internationell kunskapsmiljö i framkant

Målet rör Chalmers campus förmåga att stödja den tekniska högskolans kärnverksamhet – utbildning, forskning och nyttiggörande. Målet behandlar lärandemiljöer, forskningsinfrastruktur och Chalmers möjligheter att fortsatt vara en självklar plats för samverkan mellan akademi, näringsliv och samhälle.

Chalmers campus ska erbjuda ett varierat utbud av lärandemiljöer som stödjer framtidens pedagogik. Digitaliseringens möjligheter att ta del av utbildningen när och var som helst ska bejakas, men campus ska vara en så attraktiv miljö att studenterna väljer att vara här. Digitaliseringen kommer också att innebära nya möjligheter i den fysiska miljön för pedagogiska metoder, tex med VR-miljöer, och digitaliserade experimentella miljöer, samt även nya former för examination. Detta kräver att Chalmers ligger i framkant med utbyggnad av den digitala infrastrukturen på campus.

Forskningsinfrastrukturen på Chalmers ska hålla hög internationell klass. Utmaningen är att kunna erbjuda både generella lokaler som med små investeringar kan anpassas till nya ändamål, samtidigt som väldigt specifika lokalbehov tillgodoses.

Kraven på nyttiggörande forskning och utbildning kommer bara att öka framöver. Här har Chalmers redan idag en ledande position

VISION CHALMERS CAMPUS

"Chalmers campus - människor och möten för en hållbar framtid"

MÅL CHALMERS CAMPUS

Internationell kunskapsmiljö i framkant

Integrerad del i staden med tydlig egen karaktär

Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors
välbefinnande

God tillgänglighet med hållbara transporter

Grönt campus som främjar ekologiska värden

Ansvarsfull och effektiv användning av lokaler, mark
och andra resurser

Cortègebygge på Gibraltarvallen

som ska förvaltas. Campus ska möjliggöra nära samverkan mellan akademi, näringsliv och samhälle med många mötesplatser och goda möjligheter att utveckla entreprenörskap. Arbetet med att använda Chalmers campus som testbädd för innovation och synliggörandet av verksamheten ska utvecklas, inte minst avseende Chalmers styrkeområden.

Målet som rör utbildning, forskning och samverkan är det mål med mest direkt koppling till verksamhetens tre huvudmål; *Utbildning i världsklass, Excellent forskningsmiljö, Hållbart nyttiggörande*.

Integrerad del i staden med tydlig egen karaktär

Målet rör stadsutveckling och arkitektur och handlar om hur Chalmers campus samspelar med den omgivande stadsstrukturen. Målet handlar om hur Chalmers campus kan fungera som tydligt definierade områden i staden, utan att för den sakens skull avskräcka den som inte har Chalmers campus som studie- eller arbetsplats från att röra sig över och ta del av campus utbud.

Chalmers två campus ska, utifrån sina förutsättningar, vara integrerade i sina respektive stadsdelar i Johanneberg och Lindholmen.

Tydliga huvudstråk med goda kopplingar till den omgivande staden, kantade av fler överbyggande offentliga mötesplatser, ska etableras längs huvudstråken genom campus och områdenas yttre gränser. Samtidigt ska ett brett utbud av interna sammanbindande mötesmiljöer också finnas på campus. Chalmers campus ska innehålla en bred variation av olika sammankopplade mötesplatser som verkar i ett symbiotiskt förhållande med den omgivande staden.

Byggnads- och landskapsarkitektur ska hålla hög kvalitet, stärka Chalmers identitet och så långt det är möjligt bidra till att visa upp verksamheten. Bevarandevärd bebyggelse ska så långt det är möjligt värnas i ny- och ombyggnation.

Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors välbefinnande

Målet rör hur Chalmers campus utgör en fungerande, behaglig och stimulerande vardagsmiljö för de många olika människor som studerar, arbetar och bor på och omkring Chalmers campus.

Campus och dess närområden ska erbjuda en tillräcklig blandning av nödvändiga, valbara och sociala vardagsfunktioner. Vackra miljöer, ett rikt utbud av matställen, möjligheter till många olika rekreationsaktiviteter samt närhet till vardagsservice ska finnas på Chalmers campus eller i campusområdets omedelbara närhet. Chalmers campus ska leva över hela dygnet och upplevas som trygga miljöer där alla är välkomna. Lokaler och utemiljöer lever upp till högt ställda krav på god tillgänglighet.

Fler bostäder på och omkring campus bidrar inte bara till att lösa den akuta bostadsbristen som slår hårt mot studenter, utan ger ett tryggare campus över dygnet och en täthet i området som stöttar kompletterande service. Bostäder placeras i utkant av campus alternativt i lägen där det konstaterats att de ej störs av nuvarande eller kommande forskningsinfrastrukturer.

Campusmiljön ska vara hälsofrämjande. Här ska människor kunna hitta andrum i vardagen med möjlighet till återhämtning genom pauser, likväl som genom aktivitet. Byggnader och platser är också utformade så att det ska vara enkelt att göra hälsofrämjande och hållbara val i vardagen. Campus rekreationsvärden ska synliggöras och möjligheterna till en aktiv livsstil för den som arbetar eller bor på och omkring campus ska stärkas över hela året.

Chalmers campus ska ingå i stadens kulturliv med ett ökat utbud av scener och rum för en bredd av kulturyrtringar. Chalmers studentliv, och det rika och breda utbud av olika aktiviteter för Chalmeristerna, ska få ta plats på campus.

Lindholmen - Dome of Visions

God tillgänglighet med hållbara transporter

Målet behandlar mobilitet, resor och transporter till, från, mellan och på Chalmers campus.

Målet är att Chalmers campus ska ha god tillgänglighet med hållbara transporter från hela regionen. Chalmers ska verka för detta genom att framföra behov och önskemål till politiker och tjänstemän inom Regionen och berörda kommunala förvaltningar. Chalmers ska också underlätta, uppmuntra och skapa incitament för anställda att cykla, gå eller åka kollektivt till jobbet, genom att tex erbjuda goda cykel-faciliteter och jobba med prissättning för parkering. Detta kan i sin tur kan bidra till att stärka människors hälsa och öka möjligheten till möten i det offentliga rummet.

Förbindelser mellan Chalmers två campus och andra viktiga kunskapsmiljöer i staden ska hela tiden förbättras och upplevda avstånd minskas. Rörelser på campus sker i huvudsak till fots eller på gåendes villkor. Konflikter mellan olika trafikslag ska minimeras och hierarkin ska vara tydlig. Logistiksystem ska optimeras för att ge effektiva transporter internt och minska antalet baksidor.

Grönt campus som främjar ekologiska värden

Målet rör campus grön- och blåstruktur och behandlar hur Chalmers campus bidrar till att optimera ekosystemtjänster och därigenom stärka ekologiska värden och bidra till människors välmående.

Ekosystemtjänster är ett brett begrepp som handlar om hur människan kan leva i symbios med naturen och ta tillvara på de funktioner som naturens ekosystem kan bidra med, utan att kompromissa ekosystemets välmående.

Chalmers campus ska sträva mot en sammanhållen grönstruktur med varierad växtlighet. Detta bidrar till många ekologiska värden som människan direkt såväl som indirekt kan dra nytta av ex. biolo-

gisk mångfald, pollinering, förbättrad luftkvalité och bullerreducering.

Campus grön- och blåstruktur ska vara utformad för att skydda mot framtida extremt väder i form av exempelvis skyfall eller hetta.

Campus ska vara en ledande miljö när det kommer till implementering av teknik, material och system för att stärka ekosystem och reducera klimatpåverkan.

En variation av gröna och blå miljöer ger direkta effekter på människors både fysiska och psykiska välmående och är i det hänseendet nära sammankopplat med målet *Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors välbefinnande*.

Ansvarsfull och effektiv användning av lokaler, mark och andra resurser

Målet behandlar ekonomi och resurser vilket rör bland annat effektivt nyttjande av lokaler och mark, energi, material, produkter och tjänster samt ökad andel återbruk.

Ansvarsfyllt nyttjande av markresurser och lokaler är centralt för verksamhetens utveckling. Investeringar är långsiktiga och görs med hänsyn till andra planerade aktiviteter på campus. Möjlighet till fortsatt expansion och verksamhetsutveckling ska säkerställas.

Där det är möjligt ska såväl generella som speciella lokaler kunna ges nya användningsområden för mer effektivt nyttjande och samnyttjande. Ökat samnyttjande av forskningsinfrastrukturen inom akademien, men också större samnyttjande med näringsliv och samhälle är en målsättning. Linjära resursflöden ska minimeras och andelen återbruk öka. Byggnader ska möta krav på hög energieffektivitet.

Chalmers ska ha rätt typ av och rätt antal kvadratmeter lokaler och mark.

Chalmers campus och de 17 globala målen

I september 2015 fattades ett historiskt beslut för att ta ut riktningen mot en hållbar utveckling då 193 nationer skrev under Förenta Nationernas Agenda 2030 med sina 17 mål för hållbar utveckling. Chalmers campus ska aktivt bidra till att de globala målen nås.

Agenda 2030 och de Globala målen för hållbar utveckling syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling vilar på tre principer, vilka fastslår att målen ska vara:

- **transformativa** – för att nå målen krävs omfattande förändring av hur samhällen och ekonomier är organiserade
- **universella** – målen har skrivits under av 193 nationer och alla människor är lika delaktiga i att bidra till måluppfyllelse, utifrån sina förutsättningar
- **odelbara** – målen är sammankopplade och arbete med att uppfylla ett mål har effekter på andra mål

Respektive 17 mål har i sin tur en rad undermål (totalt 169 stycken) vilka i sin tur har mellan 1-3 indikatorer (totalt 304 stycken) mot vilka måluppfyllelse kan mätas.

Sveriges nationella handlingsplan innehåller centrala politiska åtgärder för åren 2018–2020. Den lyfter också fram sex tvärasektoriella fokusområden som bygger på det förslag som Agenda 2030-delegationen lämnade till regeringen 1 juni 2017. De sex områden som handlingsplanen fokuserar på är:

- jämlikhet och jämställdhet
- ett hållbart samhälle
- en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi
- ett starkt näringsliv med hållbart företagande
- en hållbar och hälsosam livsmedelskedja
- kunskap och innovation

Chalmers både kan och ska spela en central roll i arbetet med att nå målen och utformningen av Chalmers campus kommer givetvis att ha påverkan på hur väl verksamheten förmår att realisera sin vision. Den kanske viktigaste insikten att bära med sig inför detta arbete har att göra med principen att de globala målen är odelbara – att allt hänger samman. Detta innebär konkret att när åtgärder görs inom ett målområde, exempelvis att en ny kritisk forskningsinfrastruktur uppförs på campus, så kan detta – beroende på *hur* det genomförs – få konsekvenser på andra mål, som exempelvis resursanvändning, klimatförändring och biodiversitet. Det är därför av yttersta vikt att alla projekt betraktas utifrån ett holistiskt perspektiv där konsekvensbedömningar görs för hur olika mål kan påverkas av en föreslagen åtgärd.

Chalmers campus har, som bilden till höger visar, stor möjlighet att direkt bidra till måluppfyllelse för flera av de globala målen. Det är dock i första hand den verksamhet som bedrivs på Chalmers i form av utbildning, forskning och innovation som har störst påverkan på de globala målen och därför bör detta perspektiv alltid premieras.

De 17 globala målen för hållbar utveckling

<p>Internationell kunskapsmiljö i framkant</p> 	<p>Integrerad del i staden med tydlig egen karaktär</p> 	<p>Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors välbefinnande</p> 	<p>God tillgänglighet med hållbara transporter</p> 	<p>Grönt campus som främjar ekologiska värden</p> 	<p>Ansvarsfull och effektiv användning av lokaler, mark och andra resurser</p>
<p>4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA</p> <p>Attraktiv och tillgänglig utbildningsmiljö</p>	<p>5 JÄMSTÄLLDHET</p> <p>Inkluderande, tillgänglig och trygg stadsmiljö</p>	<p>3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p> <p>Möjliggör och uppmuntrar aktiv livsstil</p>	<p>3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p> <p>Premierar resesätt som stärker rörelse och social interaktion</p>	<p>3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p> <p>Grönt och hälsofrämjande campus</p>	<p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p> <p>Utvecklar och använder hållbara energikällor</p>
<p>5 JÄMSTÄLLDHET</p> <p>Campus tillgodoser olika gruppers behov</p>	<p>11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN</p> <p>Utvecklar och prövar hållbart stadsbyggande på campus</p>	<p>5 JÄMSTÄLLDHET</p> <p>Levande campus över hela dygnet och året</p>	<p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p> <p>Campus är testbädd för hållbar mobilitetsteknik</p>	<p>6 RENT VATTEN OCH SANITET</p> <p>Hållbar dagvattenhantering på campus</p>	<p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p> <p>Campusutvecklingen skapar hållbara jobb och tillväxt</p>
<p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p> <p>God studie- och arbetsmiljö</p>	<p>10 MINSKAD OJÄMLIKHET</p> <p>Öppet för alla och kostar inget att vistas på campus</p>	<p>10 MINSKAD OJÄMLIKHET</p> <p>Campus är väl integrerat i stadens och regionens transportnätverk</p>	<p>13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN</p> <p>Fler träd och grönytor på campus</p>	<p>12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION</p> <p>Använder resurser effektivt och bidrar till cirkulär ekonomi</p>	
<p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p> <p>Leder utveckling av miljöer för högre utbildning och samverkan</p>	<p>11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN</p> <p>Flerfunktionell livsmiljö med brett utbud</p>	<p>11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN</p> <p>Trafikrum på de gåendes villkor</p>	<p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p> <p>Campus som bevarar och stärker ekosystem och biologisk mångfald</p>	<p>13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN</p> <p>Material och transporter bidrar inte till klimatförändring</p>	
<p>17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP</p> <p>Internationell nod för kunskapsutbyte och innovation</p>	<p>12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION</p> <p>Möjliggör och uppmuntrar hållbar livsstil</p>	<p>13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN</p> <p>Premierar resor och transporter med låg klimatpåverkan</p>	<p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p> <p>Campus är giftfritt, resurssnålt och skadar inte sin omvärld</p>		

De mål som campusplanens sex mål bedöms ha störst påverkan på, samt exempel på hur detta kan gå till.

Analys av Chalmers campus idag

Följande kapitel är en analys av Chalmers campus idag och av de externa faktorer med störst påverkan på Chalmers campus. Kapitlet presenterar utmaningar och möjligheter i arbetet att uppnå de mål som som fastslagits för Chalmers campus.

Påverkansfaktorer

En rad yttre påverkansfaktorer, så som teknikutveckling, urbanisering, klimatförändringar och demografi, men även inre faktorer som förändringar i Chalmers verksamhet är viktiga att beakta i arbetet med campusplanen. Nedan presenteras ett antal faktorer som kommer att ha stor påverkan på utvecklingen av Chalmers campus framöver.

Demografi

2017 passerade befolkningen i Sverige 10 miljoner invånare och redan om tio år, 2028, beräknas befolkningen i Sverige passera 11 miljoner. Västra Götalands befolkning förväntas växa till drygt 1,9 miljoner invånare år 2030. Det innebär drygt 18 000 fler invånare varje år i genomsnitt. Befolkningsökningen prognostiseras vara som högst år 2017-2020 med en befolkningsökning på mellan 23-27 000 invånare per år som följd av den stora asylinvandringen under 2015 och en förmodat fortsatt hög invandring under de närmaste åren. Sammantaget ger demografiska faktorer signaler om ett fortsatt behov av expansion av Chalmers campus framöver, helt enkelt på grund av att med en ökande population ökar även behovet av högre utbildning proportionerligt.

Stadsutveckling och mobilitet

Under kommande decennium ska stora satsningarna genomföras i regionen för att förbättra kommunikationerna (Västsvenska paketet) och överbrygga Göta älv (Älvstaden, Linbana, Koll2035). Detta minskar upplevda avstånd i regionen och mellan Chalmers campus. En rad stora stadsbyggnadsprojekt har initierats för att möjliggöra för en växande region och en förtätning av stadskärnan. Inte minst genom översiktsplanen Vision Älvstaden, där de stora industritomterna mellan centrum och Norra Älvstranden ska bebyggas med blandstad för att därigenom länka samman de båda älvstränderna med en ny stadskärna. Denna förskjutning av Göteborgs centrum åt norr innebär att Campus Lindholmen får ett mer centralt läge i staden. Nya stadsbyggnadsprojekt, som exempelvis Karlastaden kommer ytterligare att bidra till att Campus Lindholmen blir en mer funktionsblandad miljö med ett stadsliv aktivt över större delar av dygnet. Samtidigt byggs flera nya stora kontor i andra delar av staden och det är inte alls en självklarhet att nya stora företagsetableringar med

nödvändighet kommer att ske i anslutning till något av Chalmers campus.

Självkörande fordon och automatiserade transportsystem kan ha stor effekt på hur våra städer kan komma att utformas och fungera framöver, när antalet privata bilar drastiskt försvinner från städernas gator. Detta kan dessutom innebära stora förändringar i framtida parkeringsbehov. Givetvis kommer Chalmers campus att påverkas av denna utveckling, men det råder stor osäkerhet kring när denna förändring kommer att vara fullt implementerad.

Klimatförändring

Allt fler indikatorer tyder på att vi med dagens utveckling och teknik inte kommer att klara av att begränsa den globala uppvärmningen till två grader, målet som sattes upp vid FN:s klimatkonferens år 2015 i Paris. Detta kommer att ha stora effekter på klimatet och själva livsbetingelserna på planeten. Problem med översvämningar och skyfall kommer att utgöra stora utmaningar för utvecklingen av den fysiska miljön på Chalmers campus. Redan idag bör förebyggande arbete göras för att bättre kunna hantera dessa utmaningar och klimatsäkra Chalmers campus.

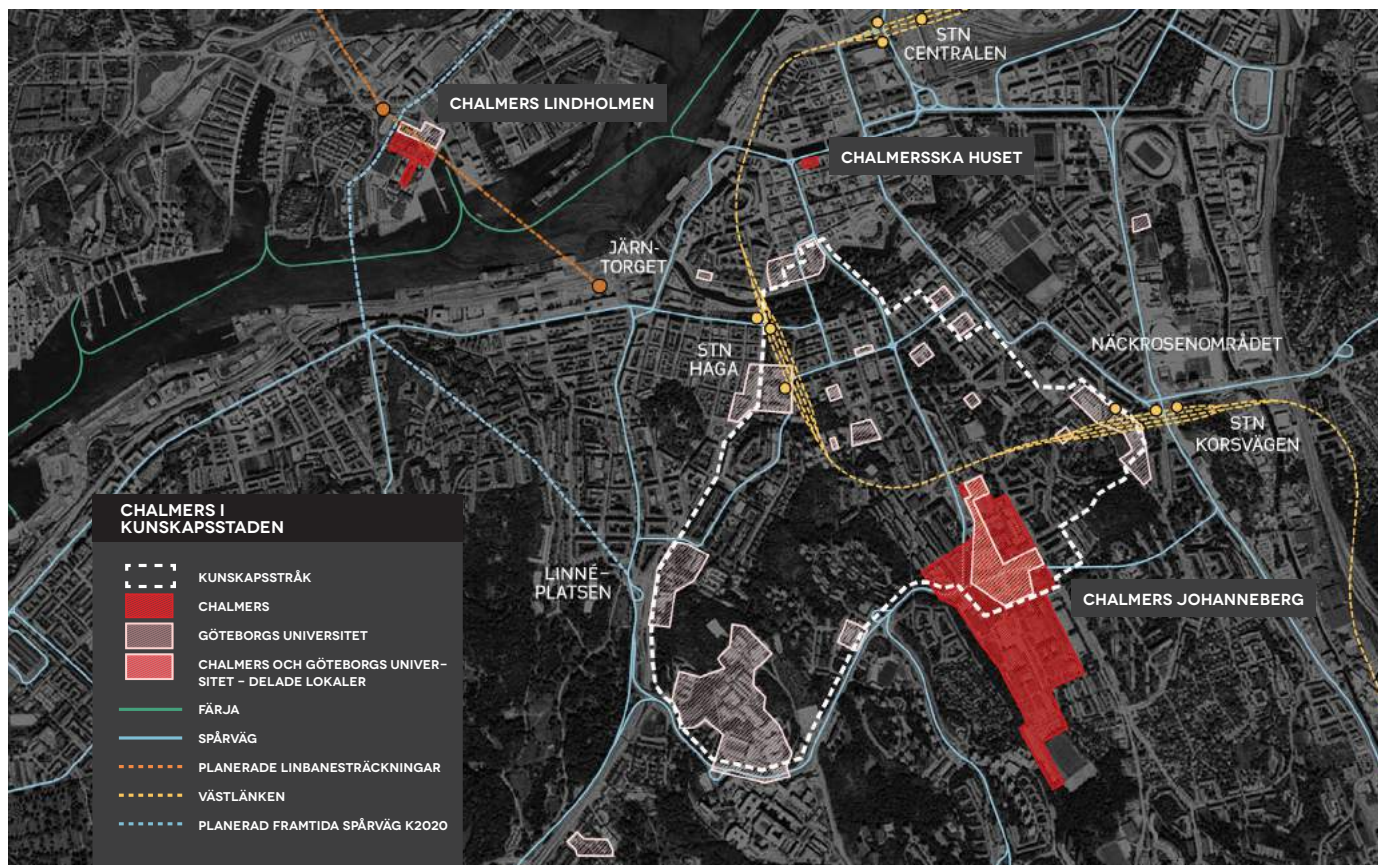
En annan viktig fråga till följd av krav från omgivningen, exempelvis i form av mark, ökade kostnader eller lagkrav, rör Chalmers resursanvändning av energi, vatten, produkter och material. Chalmers campus ska inte bara vara resurseffektiva utan har i detta även en viktig funktion att fungera som testbädd där ny miljöteknik kan prövas och visas upp.

Förändringar i antal studenter och anställda

Sedan 1970-talet har studentpopulationen ökat stadigt med 2-3% per år. Under 00-talet minskade antalet anställda på Chalmers under ett antal år fram till 2008, men har sedan dess ökat med över 1000 personer (UKÄ/statistik, 2018). Vad som är anmärkningsvärt för ovanstående är att denna tillväxt skett utan några mer omfattande satsningar på ökad rekrytering.

I intervjuer med Chalmers ledningsgrupp (hösten 2017) uttrycks att fördelningen mellan forskning och utbildning bör ligga kring 60-75 % forskning och 25-40 % utbildning som del av omsättningen.

Chalmers i kunskapsstaden Göteborg. Chalmers två campus ligger båda två i lägen strax utanför stadskärnan. När centrum expanderar norrut mot Norra Älvstranden kommer Lindholmen att bli mer stadsintegrerat. Avstånden till Göteborgs universitets miljöer vid Medicinareberget och Näckrosdammen upplevs som längre än vad de faktiskt är på grund av gles omgivande stadsstruktur och brist på kopplingar.

Ändrade krav på studie- och forskningsmiljöer

Förändringar i forskningsinfrastrukturen handlar om att möta nya behov som uppstår och att hantera lokaler som spelat ut sin roll. Historiskt sett har Chalmers vuxit stadigt genom att ny forskningsinfrastruktur etablerats. Detta kan ske antingen genom att befintliga byggnader omvandlas eller att ett nytt hus eller en ny anläggning byggs. Campusplanen syftar till att ha beredskap i form av markreserver och strategier för att kunna möta sådana behov så snart de uppstår. Idag finns ett trängande behov av att kunna erbjuda nya laboratorier och forskningslokaler. Även utbildnings- och studiemiljöer måste ständigt utvecklas och förnyas för att möta nya behov. Vi ser i dag en allt större efterfrågan på framstående experimentella och digitala lärandemiljöer som är flexibla nog för att möta såväl dagens och som framtidens behov.

Teknikutveckling och digitalisering

Teknikutvecklingen går fort och har under de senaste åren möjliggjort helt nya sätt att bedriva undervisning och forskning. Redan idag har MOOCs (Massive Open Online Courses) möjliggjort att studenter i princip kan få en examen från ett universitet på andra sidan jorden utan att någonsin sätta sin fot på campus. Frågor som rör teknikutveckling och digitalisering handlar främst om i vilken omfattning studenter, forskare och besökare i framtiden kommer att välja att vistas på campus när virtuella alternativ är ett tillräckligt bra alternativ, men också att kartlägga vilka utmaningar och möjligheter som ny teknik innebär för verksamheten.

Samverkan med externa aktörer

För att svara på allt mer komplexa utmaningar växer behovet av samverkan i betydelse, såväl internt mellan utbildnings och forskningsområden som med näringsliv och samhälle. En viktig fråga

att förhålla sig till i utvecklingen av Chalmers campus är hur stor näringslivsnärvaro som Chalmers campus kan ha utan att få en skev sammansättning, där campus övergår i att upplevas som en företagspark eller rent av som en blandstadsmiljö med viss universitetsnärvaro.

Säkerhet

Upplevd trygghet är en avgörande fråga för ett attraktivt campusliv. Den som rör sig över campus ska vara och känna sig trygg, oavsett tid på dygnet. Genom en förtätning och funktionsblandning kan ökad närvaro genereras, men för att campus ska upplevas som befolkat och aktivt spelar även utformning av stråk och byggnader stor roll. Större byggnadskroppar där studenter och anställda kan röra sig inomhus bör balanseras med ett mer finmaskigt gatunät som ger jämna flöden och närvaro av människor på campus.

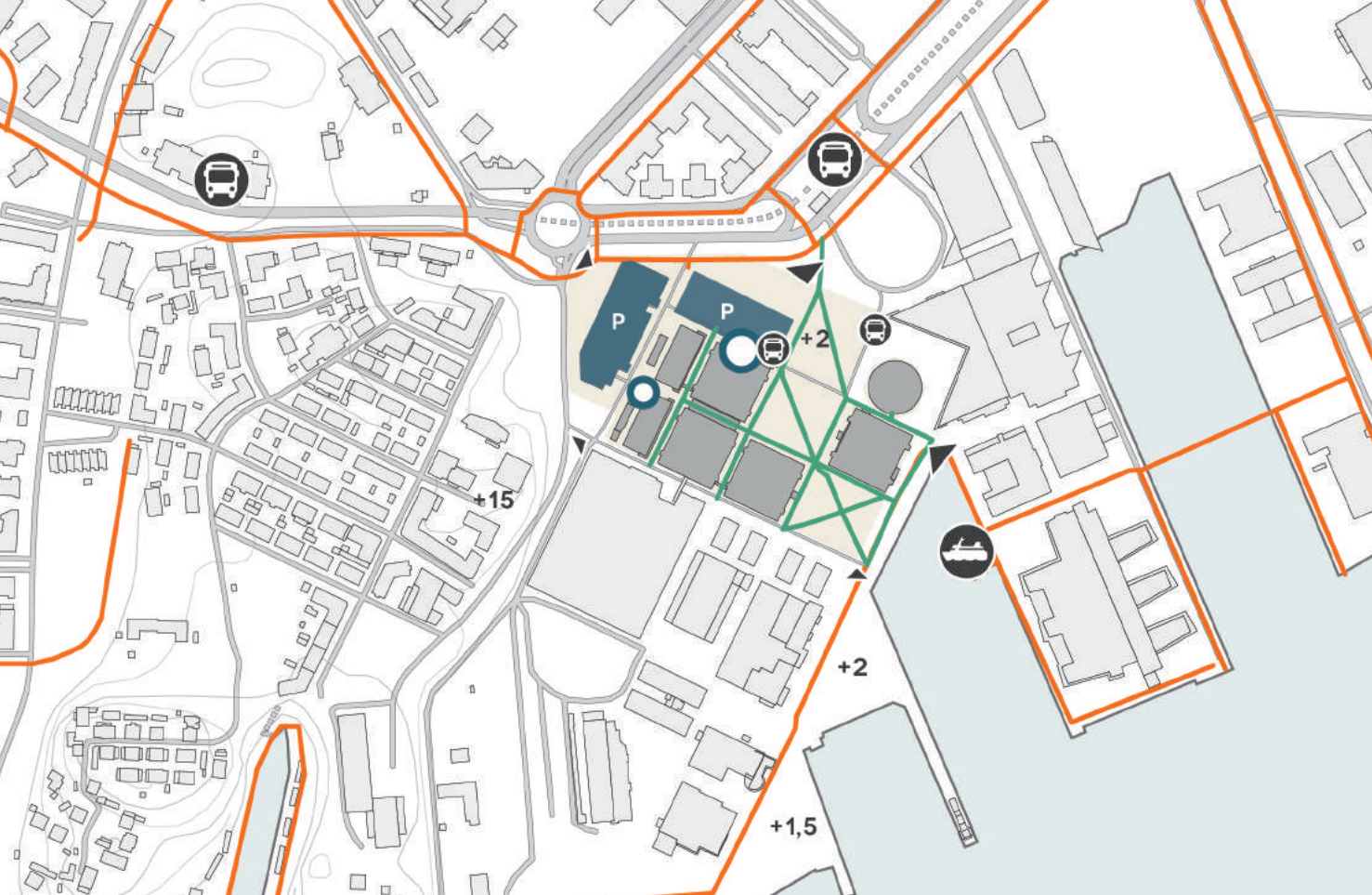
Säkerhetsfrågor handlar också om att hantera olika former av farlig verksamhet på campus parallellt med ökade krav på boende- och vistelseytor.

Analys av befintlig campusmiljö

Nedan följer en beskrivning av den befintliga campusmiljön samt de utmaningar som den fysiska miljön på Chalmers campus behöver hantera för att nå måluppfyllelse.

Entréer och avgränsning - Johanneberg

Chalmers Johanneberg har idag en huvudentré i väster mot hållplatsen Chalmers. Chalmershållplatsen hade 2012 ett restal på 11 900 resande/dag (Grön resplan 2012). Sedan dess har hållplatsen byggts om för ökad kapacitet. Portalen som utgör Chalmers Johannebergs

Övre: Campus Lindholmen är tätt och erbjuder goda förutsättningar för nära samverkan med näringslivet, men området lever endast under arbetstid då det saknas en tät omgivande blandstad och målpunkter på alla sidor om campus som kan skapa rörelse över området.

Till vänster: Topografin på Campus Johanneberg utgör en utmaning, likaså de många storskaliga byggnadsvolymer som i dagsläget omöjliggör tvärgående kopplingar över campus. Markresurser finns vid Gibraltargatan i öster.

entré tar avstånd till gatan och hållplatsen och omöjliggör en inblick i området. För en utomstående kan den stora Chalmersskylten och det faktum att man inte kan orientera sig från platsen uppfattas som exkluderande. Inom verksamheten finns det delade uppfattningar om skylten, där många uppfattar den som en viktig identitetsmarkör och ett tydliggörande av området, medan andra är beredda att hålla med om kritiken och tycker att den borde utformas annorlunda för att bli mer välkomnande.

Bortsett från huvudentrén vid Chalmersplatsen saknar Chalmers Johanneberg tydligt definierade entréer till campusområdet men området uppfattas likväl som väl avgränsat till följd av de impedimentsytor och slutna fasader som effektivt skapar ett avstånd från Chalmers byggnader gentemot omgivande gaturum. För att förbättra samspelet mellan campus och övriga staden finns det behov av en mer öppen och inbjudande campusmiljö.

Entréer och avgränsning - Lindholmen

Till skillnad från Campus Johanneberg uppfattas Campus Lindholmen som en del av ett teknikkluster, tillsammans med Lindholmen Science Park, än som ett campus i sig. Flera gymnasieskolor är etablerade på området och Bräcke gymnasiet sitter i nuläget i hus Najaden, som är en del av det administrativa campus. Chalmers närvaro är tydligt markerad genom text på hus Jupiter och landmärket Kuggen.

Topografi och tillgänglighet - Johanneberg

Chalmers campus Johanneberg är placerat på en plats med stora höjdskillnader. Vasaområdet ligger förvisso i nivå med den omgivande staden men direkt söder om det gamla sjukhusområdet sluttar

berget brant uppåt med en höjdskillnad på 30 meter (mot innergården vid Soliden/Fysik). Gatorna slingrar sig brant uppåt vilket, gjort att dessa delar av campus inte kunnat integreras med det omgivande gaturumet. Väster om Sven Hultins gata reser sig berget med en kraftig lutning upp mot Landala vilket i kombination med en höjning i öster mot Gibraltargatan ger en dalgång från Chalmersplatsen söderut mot Mossen. Mellan Teknologgården och Rännvägen skiljer det 10 meter. I kombination med de långsträckta nord-sydligt orienterade byggnadskropparna (Samhällsbyggnad och Skeppsprovningssrännan) har detta gett att få tvärgående öst-västliga stråk har kunnat skapas på campus. Topografin ger således utmaningar vad gäller tillgängligheten på campusområdet. Från öster till väster finns det idag centralt ingen möjlighet att röra sig på en väg som lutar mindre än 5 %. För att en gata ska räknas som tillgänglig bör den luta mindre än 2 %.

Topografi och tillgänglighet - Lindholmen

En utmaning för Campus Lindholmen är att det idag upplevs som avlägset från Johanneberg och att restiderna mellan campus anses för långa för att röra sig mellan Chalmers campus under en dag. Restiderna är mellan 20-30 min med kollektivtrafik/cykel. Den fysiska tillgängligheten och framkomligheten på Campus Lindholmen är god då området är platt. Området löper dock stor risk för översvämningar vid havsnivåhöjning då hela området endast ligger ett par meter över havet och är dåligt rustat för att hantera dessa effekter av klimatförändringar.

Interstruktur - Johanneberg

Chalmers campus bör betraktas som interstrukturer – det vill säga system av olika sorters mötesplatser och kopplingarna dem emellan.

FYSISK STRUKTUR

HÅLLPLATS SPÅRVAGN

HÅLLPLATS BUSS

HÅLLPLATS FÄRJA

ENTRÉER CAMPUSOMRÅDE

+50

ÖVERSIKTLIG HÖJDANGIVELSE

LUTNING I GATA MER ÄN 5 %

LUTNING I GATA 2-5 %

LUTNING I GATA MINDRE ÄN 2,5 % (TILLGÅNGLIG)

CYKELBANA

PARKERING >10 PLATSER
TOTALT CA. 1200 P-PLATSER

INLASTNING

AVFALLSRUM

Grönstruktur och mötesplatser.

lan. I interstrukturen samspejar exteriöra och interiöra stråk och mötesplatser men tillgängligheten gör att de interiöra mötesplatserna vanligtvis har färre brukargrupper kopplade till sig. Att förstå vad som lockar och kvarhåller olika människor till mötesplatser och hur dessa platser verkar tillsammans för att hela tiden öka potentialen för värdeskapande möten är en av de viktigaste uppgifterna för alla som arbetar med utvecklingen av Chalmers campus.

Planprogrammet för Johanneberg, Mossen och Landala refererar till en social konsekvensanalys gjord på uppdrag av Göteborgs Stadsbyggnadskontor där behovet av att minska barriäreffekter av topografin på och omkring campus beskrivs samt att de fysiska kopplingarna inom området bör förbättras för att stadsdelen ska bli mer sammanhållen och sammankopplad med omgivningen.

Under merparten av campusområdets framväxt har detta emellertid inte varit något önskvärt och det sätt på vilket byggnader är utformade förstärker bara ytterligare upplevelsen av att campus inte är en del av staden. Skeppsprovsningsrännan och annan storskalig forskningsinfrastruktur omöjliggör ett mer finmaskigt nät av kopplingar tvärs över campus i öst-västlig riktning. Chalmers tvärgata, mellan Chalmersplatsen och Biblioteket är enda tvärgående koppling över de centrala delarna av Campus Johanneberg. Denna gata har förvisso ett stadigt genomflöde av människor, men då stråket kantas av i huvudsak slutna fasader och impedimentsytor är detta huvudstråk en kraftigt underutnyttjad resurs som med aktiva fasader och olika aktivitetsmöjligheter längs med stråket hade kunnat generera en avsevärt starkare interstruktur för möten mellan olika grupper.

Ett sätt att skapa en stark interstruktur är genom matställen. Matställen attraherar nämligen människor vilket skapar mötesplatser inom

interstrukturen. På campus finns många matställen men merparten är placerade inne i byggnader. Även detta är en missad möjlighet att aktivera stråk och locka in besökare genom aktiva bottenvåningar och uteserveringar.

Interstruktur - Lindholmen

Lindholmen har beskrivits som en underkritisk akademisk miljö där Chalmers närvaro försvinner i mängden bland de större näringslivetableringarna och gymnasieskolorna. Samtidigt menar andra att verksamheten på Lindholmen – inte minst kring Navet – tvärtom utgör ett nytt sorts campus med större närhet mellan akademienäringsliv och samhälle än vad som finns på Johanneberg.

Kajpromenaden utgör en väldigt attraktiv miljö som är uppskattad av många kring vilken det går att bygga starka mötesplatser.

Den stora utmaningen för att Lindholmen ska fungera som interstruktur ligger i hur området ingår i en monofunktionell företagspark som inte relaterar till några starka huvudstråk i staden eller omgivande stadsdelar. Saknaden av stråk gör att campusområdet upplevs helt öde på kvällar och helger, när den största delen av verksamheten på campusområdet avslutats för dagen.

Stärkta kommunikationer till området genom eventuell linbanelinje och framtida spårvagnsförbindelse tvärs över älven till Stigbergstorget samt stärkta kopplingar till centrum kommer starkt att bidra till att Lindholmens attraktivitet kommer att öka. Koppling över älven sker företrädesvis via bro som även möjliggör förbindelse till fots eller med cykel, snarare än en tunnel. I den täta kvartersstrukturen kan arbete med att öppna upp bottenvåningarna ytterligare bidra till att stärka området som interstruktur.

8 parkkaraktärer som stärker återhämtning*

1. Rofyllighet

Områden där vi kan höra naturens egna ljud. Kräver bullerbegränsning. Finns i större naturområden men även i lugnare villakvarter.

2. Vildhet

Där vi fascineras av den till synes orörd naturen. Kräver bullerbegränsning och förhållandevis stor yta.

3. Artrikedom

Där vi t ex upplever årstidernas variation. Mångfald av djur och växter. Finns i trädgårdar och skogspartier, men även vägrenar och andra övergivna ruderat områden.

4. Rymd

Där vi kommer in i en annan värld, t ex en "oändlig" skog utan skarpa övergångar. Kräver bullerbegränsning och stor yta. Förekommer som öppet landskap eller stadsnära skogsområden.

5. Allmänningen

Där vi kan ha gemensamma aktiviteter. En grön, öppen, central och trygg plats där människor kan samlas. Exempelvis landskapsparker eller gräsplaner.

6. Lustgården

Platser där vi kan låta barnen leka i trygghet och man kan njuta av blomsterprakt. Avgränsat från trafik och gärna omgärdat av häckar eller staket.

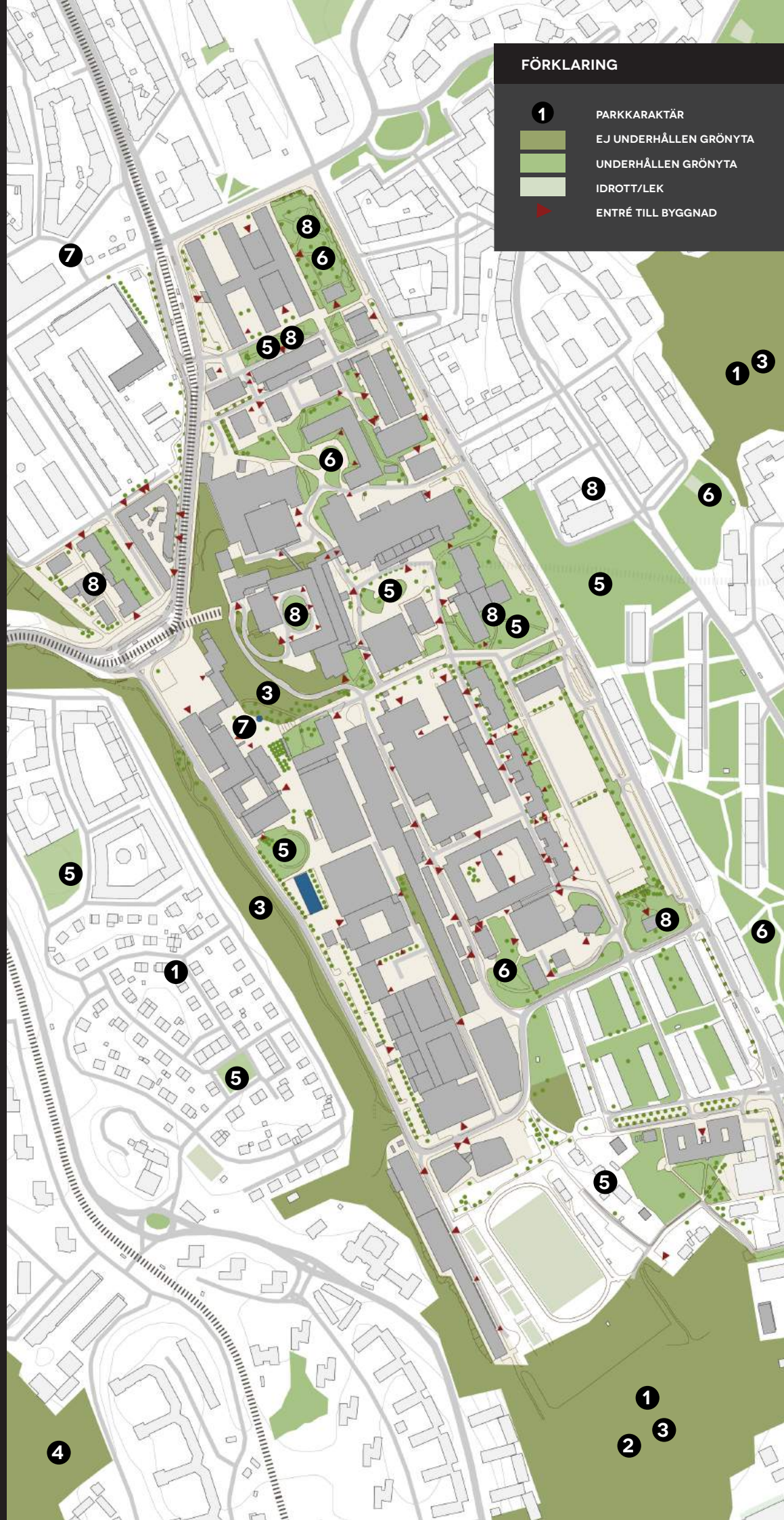
7. Centrum/fest

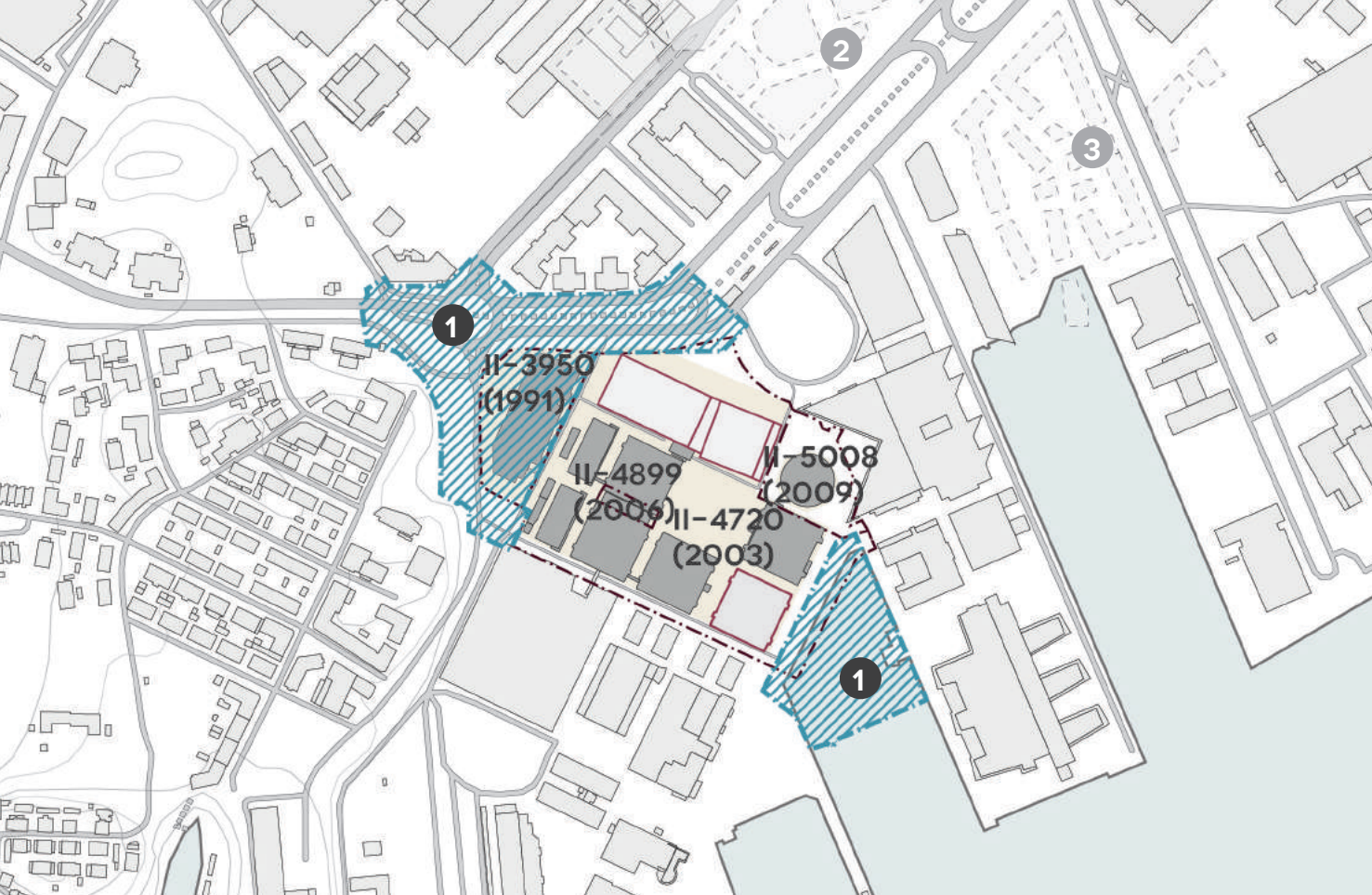
Exempelvis torg och platser vi besöker för att träffa andra och ha det trevligt tillsammans, exempelvis nöjesparker eller särskilda kvarter dit människor söker sig för att äta, lyssna på musik och koppla av.

8. Historia/kultur

Platser där vi kan uppleva spår av tidigare generationers värv, exempelvis monument, historiska platser, gamla byggnader och träd.

*Hjärnans bearbetning av uppmärksamhetskrävande information sker i DAS (Direct Attention System) i hjärnbarken. Miljöpsykologiska forskning har resulterat i slutsatsen att det finns åtta karaktärer i utemiljön som talar till grundläggande behov som vi har. (Grahm, Stüsgdöter, Berggren-Bärring, 2005)

Pågående plan- och byggprojekt 2019

Kvalitativa grönytor - Johanneberg

Inventeringsverket "de 8 parkkaraktärerna" ger en indikation om kvaliteten på grönstukturen inom ett område och i vilken omfattning denna erbjuder olika aktiviteter som stärker människors hälsa och välbefinnande. Parkkaraktärerna ger även en indikation om det inom området förekommer särskilt värdefull kulturmiljö samt miljöer med stora ekologiska värden och biologisk mångfald.

Campus Johanneberg omgivning växlar mellan grönska och stadsgator. Det lummiga egnahemsområdet väster om Sven Hultins gata är en stillsam men svårtillgänglig oas då den branta slänten avskräcker från spontana promenader in i området. Slänten har i sin tur stora träd, men ligger i skugga större delen av dagen och nyttjas därför inte för vistelse. I söder finns ett större område med bollplaner och el-ljusbelysta motionsslingor genom tät skog. Dock får inte allmänheten beträda de planer som ligger närmast campus, vilket gör att denna yta i praktiken inte kan nyttjas för rekreation. Planer finns på att omvandla denna yta till stadsdelspark i samband med att stadsdelen förtätas, vilket hade varit mycket positivt. Öster om campus finns Övre Johannebergs modernistiska bebyggelse, med gräsytor och berg i dagen mellan de långa huslamellerna och parkeringsplatserna. Johannebergsparken utgör den enda större parkytan i området som möjliggör aktiviteter som parklek och picknick i kvällssol.

Själva campusområdet har ett begränsat utbud av attraktiva gröna miljöer. Gräsmattor är ofta för små eller sluttande. Den muromgärdade parkytan i Vasaområdet erbjuder flera parkkaraktärer, men då parken är insynsskyddad, kan den framförallt under kvällstid upplevas som otrygg. Utomhusmöblering som utgår från hur människor faktiskt vill sitta är något som saknas, men ett gott exempel är den "pocket park" som finns på det som tidigare var parkering i Vasaområ-

det. Denna modell för att skapa små, men högkvalitativa mötesplatser mellan husen kan med fördel tillämpas på fler ställen på campus.

Rekommendationer gör gällande att 10% av den totala markytan utgörs av grönyta och 5% av totala markytan ska vara parkyta. Avstånd till park större än 0,1 ha och minst 50 m bred ska vara som mest 800 m. Administrativt campus når idag inte riktvärdet för grönytor men tillgodoser genom Johannebergsparken närheten till parkyta.

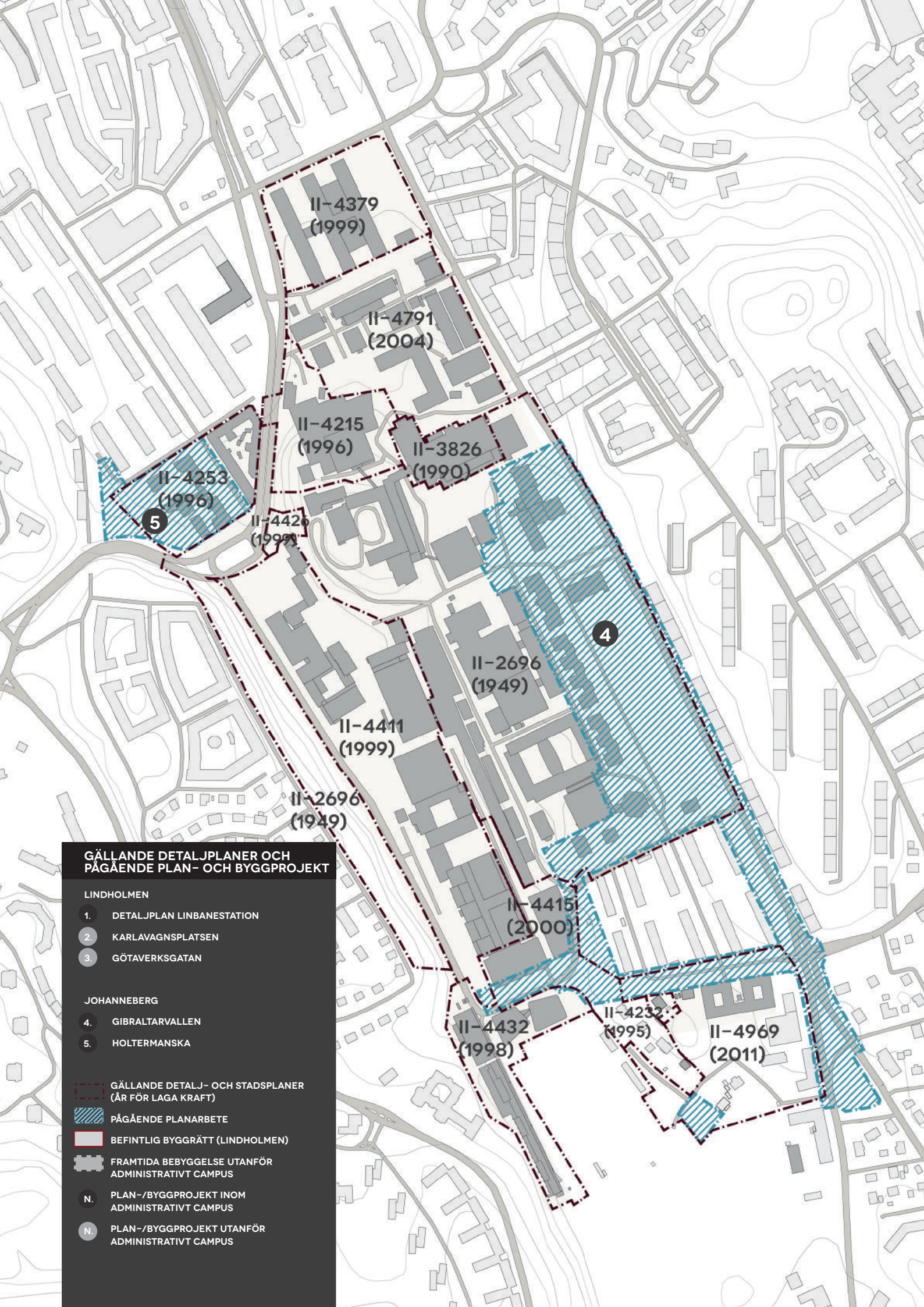
Kvalitativa grönytor - Lindholmen

Den stora kvaliteten på Lindholmen utgörs av Kajpromenaden, som på soliga dagar, när vinden inte ligger på, erbjuder flera trivsamma sittplatser. På campus utgörs utemiljön av ett antal "tomma" kvarter i rutnätet som lämnats till parkmark, som både är svårutnyttjade och väderkänsliga. Dessa består av gräsmattor omgärdade av bänkar och träd. Gångvägar skär på diagonalen genom grönytorna, vilket gör att de är allt för små för många aktiviteter. Även här skulle en mer mötesfrämjande möblering av uterummet kunna erbjudas.

I det utökade området finns inte samma utbud av stora grönytor som på Johanneberg. Avståndet till Ramberget/Keilers park är för stort för att det ska bli en naturlig del av det utökade campusområdet.

Livsmiljö/studentliv - Johanneberg

På campusområdet rör sig i huvudsak studenter och Chalmersanställda och till dessa riktar sig merparten av all service. Kvällspopulationen utgörs till stor del av studenter, både genom studiet-sociala aktiviteter och genom studenter som bor på campus. De stora studentbostadsområdena söder om campus bidrar ytterligare till att befästa södra Johanneberg som en stadsdel i första hand för studenter.

GÄLLANDE DETALJPLANER OCH PÅGÅENDE PLAN- OCH BYGGPROJEKT

LINDHOLMEN

- 1. DETALJPLAN LINBANESTATION
- 2. KARLAVAGNSPLATSEN
- 3. GÖTAVERKSGATAN

JOHANNEBERG

- 4. GIBRALTARVALLEN
- 5. HOLTERMANSKA

 GÄLLANDE DETALJ- OCH STADSPLANER (ÄR FÖR LAGA KRAFT)

 PÅGÅENDE PLANARBETE

 BEFINTLIG BYGGGRÄTT (LINDHOLMEN)

 FRAMTIDA BEBYGGELSE UTANFÖR ADMINISTRATIVT CAMPUS

 PLAN-/BYGGPROJEKT INOM ADMINISTRATIVT CAMPUS

 PLAN-/BYGGPROJEKT UTANFÖR ADMINISTRATIVT CAMPUS

II-4379
(1999)

II-4791
(2004)

II-4215
(1996)

II-3826
(1990)

II-4253
(1996)

II-4426
(1998)

II-2696
(1949)

II-4411
(1999)

II-2696
(1949)

II-4415
(2000)

II-4432
(1998)

II-4232
(1995)

II-4969
(2011)

Norr om campus finns ett stadsdelstorg vid Landala torg/Kapellplatsen. Längs campusområdets östra sida sträcker sig Gibraltargatan, en enkelsidigt aktiv gata med en blandning av mindre butiker, caféer och restauranger. Detaljplanen för Gibraltarvallen kommer att göra det möjligt för campus att påverka stadslivet på Gibraltargatan. Längs Aschebergsgatan väster om campus finns i huvudsak bara bostäder och i den branta slänten längs Sven Hultins gata finns varken bostäder, service eller kvalitativa rekreativmiljöer. Södra delarna av campus saknar ett eget stadsdelstorg med exempelvis matbutik. Mossenområdet, med träningsanläggningen Fysiken, söder om campus är ett mycket välanvänt område för idrott och rekreation. Chalmers kårhus är en uppskattad och välfungerande miljö som spelar en central roll i det aktiva studentliv som finns på Campus Johanneberg. Kårens rika och varierade föreningsliv kan genom rätt placering i byggnaderna bidra till att skapa liv och rörelse och bidra till trygghet på campus genom att aktivera campus på kvällar och helger.

Då campus i huvudsak lever på dagen finns få kvällsöppna verksamheter. Tydligast blir detta under sommaren när studenterna försvinner helt under några månader. Bebyggelsen är sluten och på flera håll är kontakten liten mellan inne och ute. Det är få "ögon på gatan".

För den som är van att röra sig över campus upplevs området som tryggt, men den som till vardags inte går här väljer att gå runt campus på Gibraltargatan. Sven Hultins gata saknar helt aktiva fasader mot gaturummet över större delen av gatusträckningen. Enligt en social konsekvensanalys gjord av Göteborgs stadsbyggnadskontor finns behov av att komplettera med fler och andra boendeformer som saknas i området. Ett möjligt hotell skulle kunna aktivera delar av campus över större delar dygnet och året.

Livsmiljö/studentliv - Lindholmen

På Lindholmen är serviceutbudet relativt gott dagtid, med en rad lunchrestauranger och andra servicepunkter, men då området nästan inte har någon kvällspopulation stänger merparten av alla verksamheterna tidigt, vilket ytterligare bidrar till att området upplevs som öde. Möjligheter till rekreation och idrott är få, även om kajpromenaden utgör ett uppskattat inslag. Dock behöver denna bättre kopplingar till omgivande stadsdelar.

Även på Lindholmen finns ett kårhus och föreningslokaler men sektioner saknas. Kårhuset byggdes som ett tillfälligt kårhus och lever enligt studentkåren inte upp till de krav som ställs på ett kårhus för att levandegöra campus. Idag innehåller kårhuset främst platser för studier. Kårhuset och avsaknaden av andra studiesociala lokaler gör att området har svårt att skapa ett aktivt studentliv. Bristen på andra målpunkter inom området i kombination med en allt för liten kvällspopulation gör att få människor rör sig här kvällstid. Detta gör att det inte heller finns underlag för verksamheter vilket gör att campus upplevs som öde. Backateatern är en av få målpunkter inom området som är aktiv även kvällstid.

Pågående och planerade stadsbyggnadsprojekt år 2019 med påverkan på Chalmers campus

Nedan följer en redovisning av de detaljplaner och pågående byggprojekt år 2019, som är av betydelse för den fortsatta utvecklingen av Chalmers campus:

Johanneberg

Detaljplan Gibraltarvallen påbörjades år 2014 och förväntas ha vunnit laga kraft i slutet av 2020. Planen syftar till att utveckla Chalmersområdet för utbildning och näringsliv kopplat till Chalmers samt tillföra bostäder. Planen ger Chalmers möjlighet att möta Gibraltargatan och skapa en gata med aktiva bottenvåningar och verksamhet på bägge sidor gatan. Planen medger ca. 110 000 kvm BTA med en blandning av verksamhetslokaler och bostäder.

Planförslaget innebär dessutom en förändrad trafiksituation i området där Engdahlsgränd blir till en återvändsgränd och Eklandagatan förlängs och kopplas samman med Sven Hultins gata. Dessa förändringar kan innebära mer liv och rörelse i campus södra delar, men kräver en utformning av Sven Hultins gata som inte tillåter höga hastigheter för bilar.

Vid terminsstart HT 2019 förväntas Chalmers studentbostäders projekt Gibraltar Guesthouse stå klart i mötet mellan Chalmers tvårgata och Gibraltargatan, med 100 rum för internationella masterstudenter och gästforskare. Gibraltar Guesthouse byggs med ett tillfälligt bygglov på 10 år, med möjlighet att eventuellt förlänga med ytterligare 5 år. Platsen där byggnaden kommer att stå är en plats där två huvudstråk möts och besökare välkomnas till campus och hade i framtiden gynnats av en annan verksamhet än bostäder.

Detaljplan Holtermanska bygger på parallella uppdrag från 2015. Bygglov för ett studenthotell på platsen är beviljat och byggstart för detta planeras i 2020.

Lindholmen

År 2016 genomfördes parallella uppdrag för utvecklingen av centrala Lindholmen på uppdrag av Chalmersfastigheter och Älvstranden utveckling. Utgående från det parallella uppdraget har en vidarebearbetning gjorts för ansökan om planbesked. En strukturplan har arbetats fram vilken ligger till grund för arbetet med campusplanen.

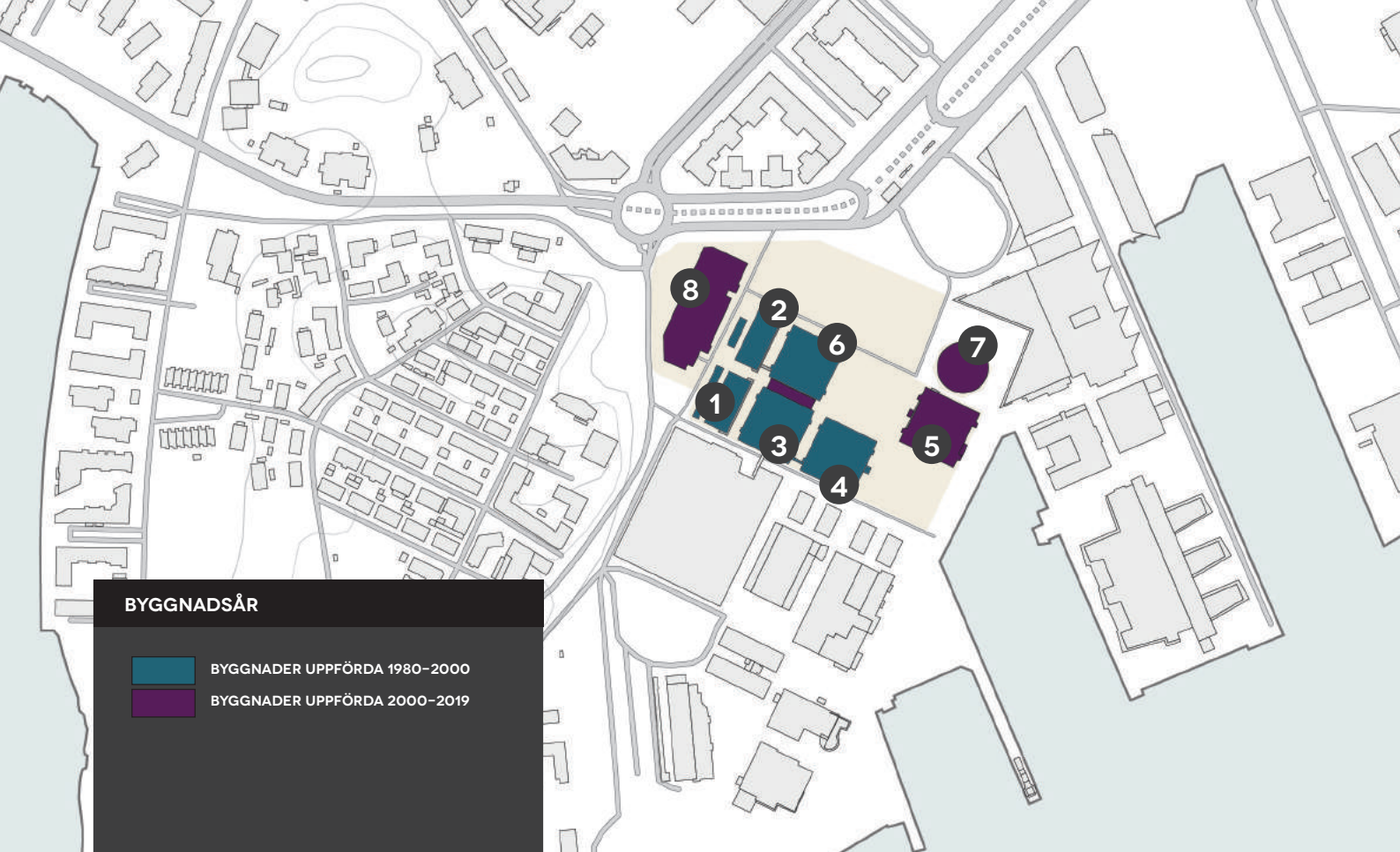
Trafikkontoret startade år 2013 en utredning av linbanor som del av Göteborgs kollektivtrafiknät. År 2017 genomfördes en arkitekttävling om utformningen av Göteborgs linbanenät. I nuläget planeras stationer vid Wieselgrensplatsen, Västra Ramberget, och på Lindholmen på Chalmersfastigheters mark. Detaljplanen för station Lindholmen har varit ute på samråd och åsikter håller nu på att sammanställas.

Kommunen planerar att köpa upp fastigheten där P-huset står idag för placering av linbanestationen samt för hållplats för buss och spårvagn. Möjligheten till nära bilparkering kommer när P-huset försvinner att minska drastiskt då P-huset idag står för majoriten av områdets parkeringsplatser.

Detaljplan för bostäder och verksamheter vid Karlavagnsplatsen vann laga kraft i slutet av 2017 och byggarbetet har påbörjats. Området kommer att ha ett högt exploateringsstal med bland annat Karlatornet, som förväntas bli nordens högsta byggnad. Bostäder, handel, förskola, hotell och kontor hoppas man ska bidra till att området uppfattas som en förlängning av innerstan.

Detaljplan för blandad bebyggelse vid Götaverksgatan vann laga kraft år 2014 och inflyttning pågår.

Merparten av byggnaderna på Chalmers Campus Lindholmen är uppförda under mellan 1980-2000. Kuggen utgör ett mer samtida landmärke.

BYGGNADER LINDHOLMEN

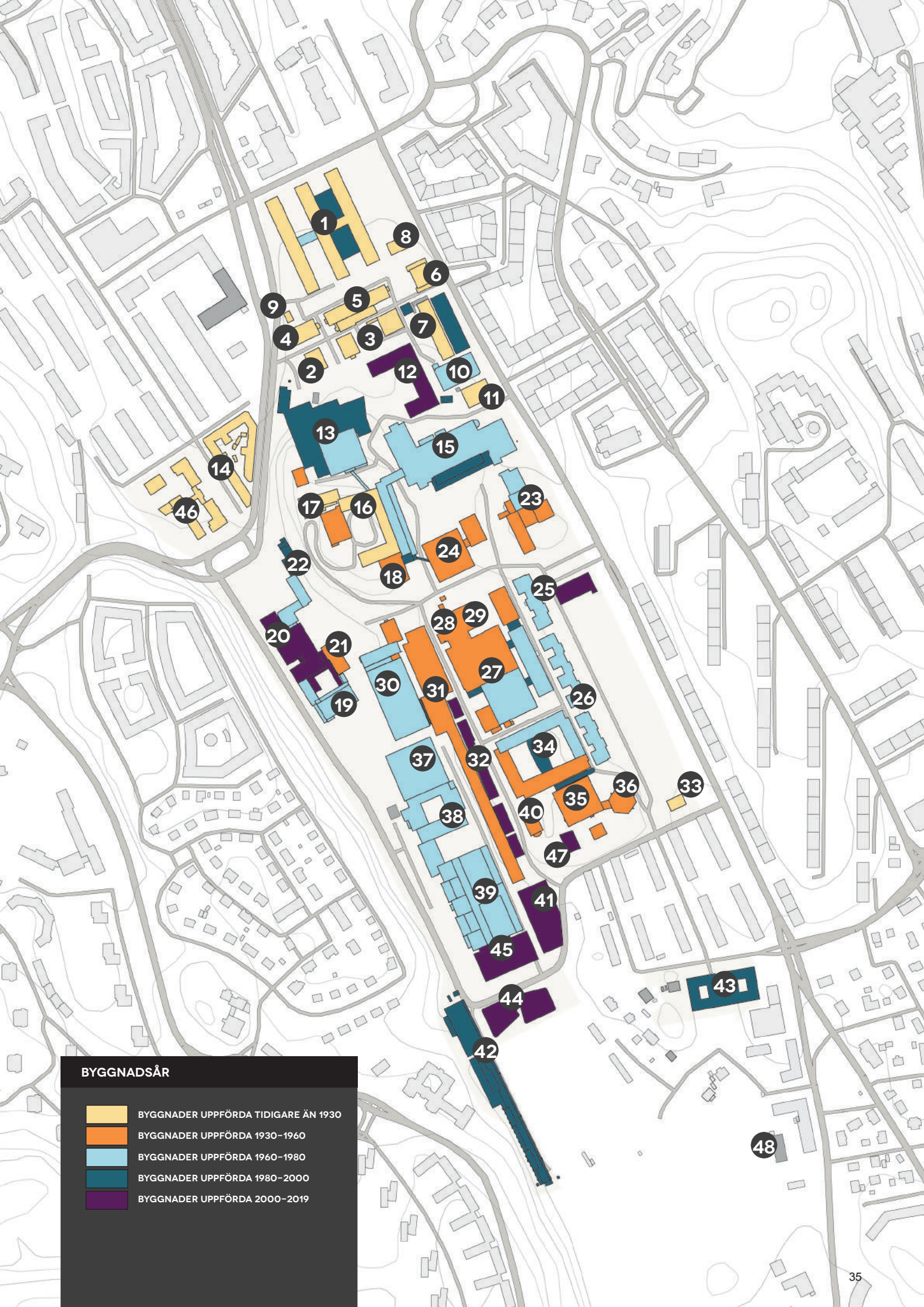
BYGGNAD	KVM LOA	KVM BTA	BYGGNADSÅR	RENOVERINGSÅR	HUVUDSAKLIG ANVÄNDNING
1. Tessin	3 300	4 300*	1995	-	Utbildning
2. Najaden	3 100	4 000*	1995	-	Utbildning
3. Svea	8 700	11 300*	1994	-	Utbildning
4. Saga	7 200	9 400*	1994	-	Utbildning
5. Jupiter	8 400	10 900*	2000	-	Utbildning
6. Patricia	6 700	8 700*	1994	-	Utbildning
7. Kuggen	4 200	5 500*	2011	-	Kontor
8. P-hus	13 600	17 700*	2004	-	Övrig byggnad
Summa	55 200	71 800			

* Relation LOA-BTA beräknat med svällningstalet 1,3

BYGGNADER JOHANNEBERG

BYGGNAD	KVM LOA	KVM BTA	BYGGNADSÅR	RENOVERINGSÅR	HUVUDSAKLIG ANVÄNDNING
1. Vasa 1-3	18 800	24 400*	Före 1930	1982, 2000	Kontor, utbildning
2. Vasa 4	1 300	1 700*	1888	-	Kontor
3. Vasa 5 & 9	2 000	2 700*	1888, 1930	1999 (Vasa 9)	Kontor, teknik div.
4. Vasa 7	2 100	2 700*	1907	1970-tal	Kontor
5. Vasa 8	3 800	4 900*	1888	-	Kontor, restaurang
6. Vasa 10	1 500	1 900*	1888	2002	Kontor
7. Vasa 11	4 000	5 200*	1929	2002	Kontor
8. Vasa 12	400	550*	1907	1999	Kontor
9. Vasa 13	100	130*	1911	-	Kiosk
10. Vasa 15	5 400	7 000*	1970-tal	-	Kontor, vårdinrättning
11. Friskis	2 100	2 700*	Före 1930	-	Gym
12. Chabo (inkl. garage)	21 500	28 000*	2006	-	Studentbostäder
13. MC2 & Fysiks forskarhus	28 000	36 300*	2005, 1969	-	Kontor, utbildning
14. Sångsvanen	5 100	6 500*	Före 1930	1999-2001	Studentbostäder
15. Kemi	34 100	44 400*	1960-1980	-	Labb kontor, utbildning
16. Fysik (Origo, Soliden, Trapphuset)	14 100	18 000	1926, 1945, 1963	-	Kontor, utbildning, labb
17. IT-Gymnasiet	2 100	2 900	1926, 1948	-	Kontor, utbildning
18. Gustaf Dahlénsalen	1 100	1 500	1947	-	Utbildning
19. Kårhus restaurang	2 200	6 300	1900	1996	Campusservice
20. Kårhus entré	3 900	5 100*	2001	-	Campusservice
21. Kårhus, studentkår	2 000	6 400	1930-1960	-	Campusservice
22. Administration och service	2 700	3 800	1962	-	Kontor
23. Biblioteket	6 000	7 500	1957	-	Utbildning
24. MV-huset	6 700	8 600	1945	-	Kontor
25. Hörsalar HA	1 100	1 600	1962	-	Utbildning
26. Hörsalar HB & HC	3 600	4 900	1962	-	Utbildning
27. Maskinteknik	24 900	29 800	1968	-	Labb
28. Kraftcentralen	35	2 800	1947	-	Labb
29. Akademiska Hus kontor	1 000	1 800	1969	-	Kontor, övrigt
30. SSPA	4 500	5 000	1960-1980	-	Kontor
31. Rännan och manöverhallen (SSPA)	6 800	8 500	1930, 1969	-	Labb
32. Studentbostäder Rännvägen	1 800	2 100	2004	-	Studentbostäder
33. Gibraltar Herrgård	330	370	1974	-	Övrig byggnad
34. EDIT	19 600	24 500	1963	-	Utbildning
35. Elektroteknik	4 000	4 900	1955	-	Labb
36. Kopparbunkern	1 000	1 200	1955	-	Klättermat
37. SBI	14 100	16 900	1968	-	Utbildning
38. SBII	6 600	8 700	1966	-	Utbildning
39. SBIII	19 600	22 600	1969	-	Utbildning
40. Idélära	750	1 100	1959	-	Utbildning
41. P-huset Gröna Mossen	6 900	7 500	2015	-	Övrig byggnad
42. Chalmers teknikpark	10 500	13 700*	1986	1997	Kontor, labb
43. Eklandagatan 86, AHV	7 600	9 500	1980-2000	-	Kontor
44. Johanneberg Science Park	7 400	8 200	2000	-	Kontor
45. A Working Lab	9 700	11 700	2019	-	Kontor
46. Chalmers Innovation	5 000	6 000	Före 1930	-	Kontor
47. HSB Living Lab	-	-	2016	-	Bostäder
48. Installationsteknik	350	450*	-	-	Labb
Summa	328 165	423 000			

* Relation LOA-BTA beräknat med svällningstalet 1,3

BYGGNADSÅR

- BYGGNADER UPPFÖRDA TIDIGARE ÄN 1930
- BYGGNADER UPPFÖRDA 1930–1960
- BYGGNADER UPPFÖRDA 1960–1980
- BYGGNADER UPPFÖRDA 1980–2000
- BYGGNADER UPPFÖRDA 2000–2019

Strategier

Kapitlet redogör för de strategier som leder till att målen för Chalmers campus uppfylls. Strategierna tillämpas på Chalmers båda campus, men anpassas till respektive campus.

Som tidigare berättats härrör många av de utmaningar som campusplanen lyfter från den tid då Chalmers campus utvecklades som en kunskapsfabrik. Storskaliga inåtvända byggnader – kunskapsborgar uppdelade efter ämnesområdena – rullades under 1960-talet ut i snabb takt på Johanneberg med liten tanke på samverkan, varken inom akademien eller med omvärlden.

Denna struktur passar dagens akademi väldigt dåligt. Chalmers tredje huvuduppdrag är nyttiggörande vilket ger ett tydligt uppdrag till akademien att möta näringsliv och samhälle. De senaste 20 årens campusutveckling har i mångt och mycket handlat om att anpassa denna struktur till en ny tid, men än återstår mycket arbete.

För att nå campusplanens vision och mål har följande övergripande strategier tagits fram:

1. Tydliggör olika områden och noder
2. Definiera och etablera huvudstråk och mötesplatser
3. Möt staden
4. Skapa gröna och hälsofrämjande värden
5. Utveckla och effektivisera lokaler och byggnader
6. Premiera hållbar mobilitet och logistik

Strategierna kan implementeras både på Johanneberg och Lindholmen – givetvis med hänsyn till de lokala förutsättningarna. Nedan fördjupas campusplanens strategier:

Tydliggör olika områden och noder

Denna strategi grundar sig i att de ingående delar som utgör Chalmers campus är olika och därmed också har olika förutsättningar för att kunna bidra till uppfyllelse av campusplanens – och i förlängningen även verksamhetens – mål och vision. Denna diversitet är en styrka som ska beaktas och förädlas.

En kombination av de olika områdenas läge i staden, den fysiska miljöns utformning, den verksamhet som redan idag bedrivs där, men också den verksamhet som är tänkt att utvecklas på sikt, utgör underlag för att identifiera följande områden och noder:

Vasaområdet - miljöer för innovations- och entreprenörskap

Det gamla sjukhusområdet rymmer redan en växande verksamhet för innovation och entreprenörskap. Tanken är att verksamheten skall växa än mer och utveckla lokaler och miljön till en helhet som samverkar för att på bästa sätt stödja verksamheten. Lokaler för startups, fler kontorsplatser, ett stort utbud av olika mötesmiljöer och goda kommunikationer till staden ska göra detta till en intressant, relevant och ledande miljö för innovation och entreprenörskap kopplat till Chalmers verksamhet.

Centrala campus - den "akademiska kärnan"

På Campus Johanneberg finns redan en stark akademisk miljö i området mellan Kårhuset och Chalmers huvudbibliotek, som sträcker sig till MC2 i norr och Samhällsbyggnad i söder. Begreppet innebär kort och gott att här är akademins närvaro påtaglig och genomsyrar hela miljön. Besökare från näringsliv och omgivande samhälle är självklart välkomna, men här agerar man på akademins villkor. Forsknings- och utbildningslokaler är synliga inslag i gatumiljön och det finns ett brett utbud av studieplatser såväl inne som ute. Det rika studentlivet, exempelvis i form av sektionslokaler och föreningsrum, får synas och ta plats och sammantaget bidrar detta till att skapa den "akademiska kärnan".

Inom det stora område som utgör den akademiska kärnan finns ett antal akademiska noder, Naturvetenskap runt Kemigården, Samhällsbyggnad i söder och Maskin-Elektro-Data längs Hörsalsvägen. Dessa noder ska utvecklas som sammanhållna miljöer, invändigt och utvändigt för en känsla av tillhörighet som sträcker sig utanför varje utbildnings hemvist.

Inom detta område finns möjlighet att utveckla en stor del av Chalmers framtida akademiska lokaler och miljöer. Planlagd mark kommer att finnas tillgänglig på Gibraltarvallen (detaljplan förväntas ha vunnit laga kraft i slutet av 2020), men på sikt bör strategin vara att ytterligare förtäta området runt Chalmers tvärgata och successivt byta ut sådan verksamhet som inte aktivt bidrar till att stärka den akademiska kärnan.

Det centrala område där SSPA och Rännan ligger idag kan på sikt utvecklas med lokaler för akademien och på så sätt skapa mer rörelse mellan campus östra och västra delar. Nya byggnader med entréer i flera nivåer binder på ett effektivt sätt samman Rännvägen med Betongvägen och platsen vid Geniknölen.

STRATEGIER CHALMERS CAMPUS

	Tydliggör olika områden och noder
	Definiera och utveckla huvudstråk och mötesplatser
	Möt staden
	Skapa gröna och hälsofrämjande värden
	Utveckla och effektivisera lokaler och byggnader
	Premiera hållbar mobilitet och logistik

STRATEGIER MÅL	STRATEGI 1 Tydliggör olika områden och noder	STRATEGI 2 Definiera och utveckla huvudstråk och mötesplatser	STRATEGI 3 Möt staden	STRATEGI 4 Skapa gröna och hälsofrämjande värden	STRATEGI 5 Utveckla och effektivisera lokaler och byggnader	STRATEGI 6 Premiera hållbar mobilitet och logistik
MÅL 1 Internationell kunskapsmiljö i framkant	○	○	○	○	○	○
MÅL 2 Integrerad del i staden med tydlig egen karaktär	○	○	○	○	○	○
MÅL 3 Attraktiv livsmiljö som bidrar till människors välbefinnande	○	○	○	○	○	○
MÅL 4 God tillgänglighet med hållbara transporter	○	○	○	○	○	○
MÅL 5 Grönt campus som främjar ekologiska värden	○	○	○	○	○	○
MÅL 6 Ansvarsfull och effektiv användning av lokaler, mark och andra resurser	○	○	○	○	○	○

” FÖR ATT KUNNA MÖTAS
MÅSTE DE SOM RÖR SIG
PÅ CAMPUS FÖRST SE
VARANDRA ”

Johanneberg södra - miljöer för näringslivet

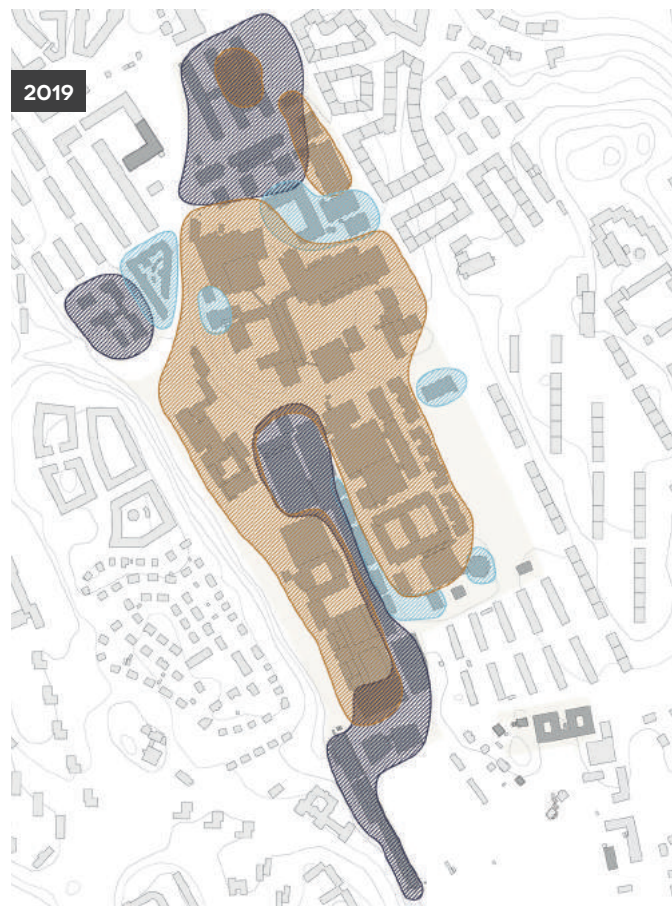
I förlängningen av Eklandagatan mot Sven Hultins Gata växer nu en nod för näringsliv kopplat till samhällsbyggandets utmaningar fram. Johanneberg Science Park etapp 1 tillsammans med etapp 2 – AWL (A Working Lab) – gör det möjligt att skapa en överbyggande kunskapsmiljö för samverkan mellan akademi och företag/organisationer som vill etablera sig i anslutning till Chalmers.

Lindholmen - IT- och mobilitetsnod

Sedan början av 1990-talet har Chalmers haft verksamhet på Lindholmen, ett av Västsveriges starkaste utvecklingsområden. Lindholmen står inför en omfattande omvandling från monofunktionell utbildnings- och företagspark till levande stadsmiljö med ett brett utbud av bostäder, service och rekreation.

Här ligger Sjöfartshögskolan och IT-universitetet samt Lindholmen Science Park. Det senare en internationell samverkansmiljö för forskning, innovation och utbildning inom transport, media och informations- och kommunikationsteknologi. Här finns markresurser för Chalmers verksamhet att växa ytterligare.

Den övergripande strategin att tydliggöra områden och noder syftar inte till att på något sätt skapa gränser på campus. Det ska inte vara vattentäta skott mellan olika delar, utan profileringen ska snarare förstås som ett sätt att förstärka olikheter och respektive områdes unika förutsättningar att tillsammans med de andra områdena utgöra den varierade helhetsmiljö som är Chalmers campus. Vissa lägen är helt enkelt redan idag bättre lämpade för akademisk verksamhet och andra lämpar sig bättre för samverkan med näringsliv och samhälle. Denna särprägel ska tas tillvara och odlas i framtiden.

Ovan: Områden och noder på Campus Johanneberg idag och t.h. i ett framtida läge 2050. Självklart är alla campusmiljöer akademiska, men i den akademiska kärnan agerar externa aktörer på akademins villkor.

Strategin säger vidare att respektive område ska beakta den nuvarande fysiska miljöns utformning och relatera till den omgivande bebyggelsen. Sammanhållen identitet som överbrygger de olika områdena skapas genom skyltprogram, belysning, möblering och andra element i gestaltningen av byggnader och miljöer som låter besökare förstå att de befinner sig på Chalmers campus. Chalmers varumärke ska exponeras väl synligt på byggnader.

Definiera och utveckla huvudstråk och mötesplatser

Campusplanens vision betonar vikten av ett campus som skapar möten mellan människor – och för att kunna mötas måste de som rör sig på campus först se varandra. För att detta ska vara möjligt krävs en tillräcklig täthet av människor, men även ett utbud av olika mötesplatser som tar interaktionen vidare från det inledande seendet till relationsbyggande samtal och fördjupad samverkan.

Nuvarande utformning av Chalmers campus ger inte underlag för att generera en tillräcklig täthet. Det finns luckor i "interstrukturen" – systemet av sammankopplade och samverkande mötesplatser – som gör att campus uppfattas som gles och slutet.

Strategin syftar till att skapa tillräcklig täthet längs ett antal viktiga huvudstråk samt att få människor att uppehålla sig tillräckligt länge vid interstrukturens olika mötesplatser för att öka potentialen så att värdeskapande interaktion ska kunna uppstå.

Genom att stärka entréplatser etableras tydliga målpunkter i campus ytterkanter från vilka starka huvudstråk kan ledas in i

2050

VASAOMRÅDET

1

2

CENTRALA CAMPUS -
DEN AKADEMISKA KÄRNAN

3

4

JOHANNEBERG SÖDRA

5

OMRÅDEN OCH NODER
CHALMERS CAMPUS

OMRÅDEN - HUVUDSAGSLIG ANVÄNDNING

NÄRINGSBLIV

AKADEMI

BOSTÄDER OCH ANNAN
SERVICE

NODER

1

NOD FÖR INNOVATION OCH
ENTREPRENÖRSKAP

2

NOD FÖR NATURVETENSKAP

3

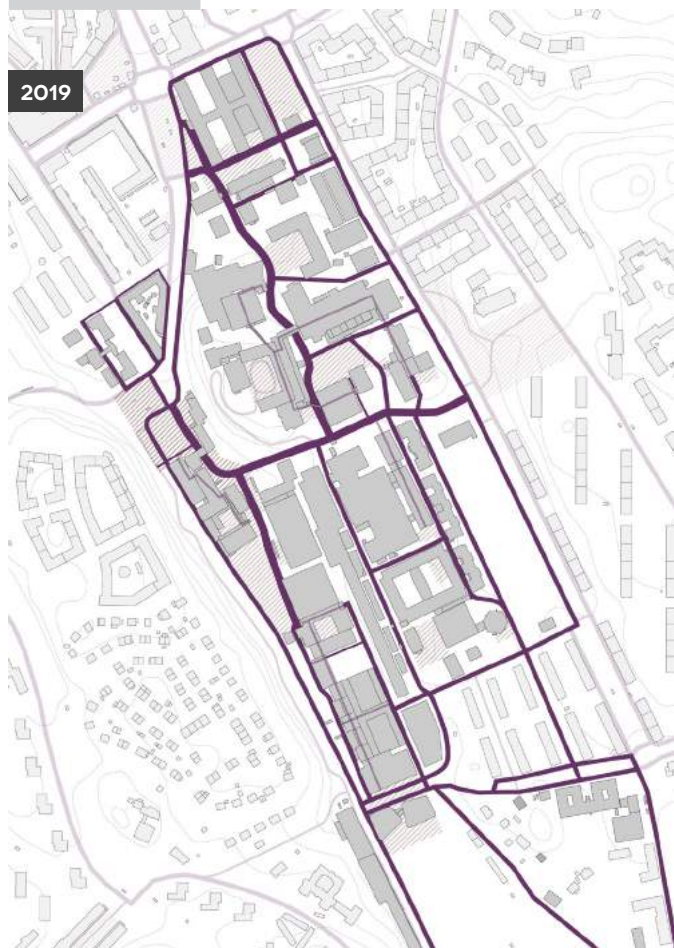
NOD FÖR MASKIN-ELEKTRO-DATA

4

NOD FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD

5

NOD FÖR NÄRINGSBLIVET

Stråk på campus idag och i framtida lägen 2035 och 2050. Fler kopplingar mellan mötesplatser, aktiva bottenvåningar och ökat utbud av aktivitetsmöjligheter ger en starkare interstruktur som ökar potentialen för värdeskapande möten.

interstrukturen. Dessa huvudstråk, kantade av verksamheter och aktivitetsmöjligheter, leder de huvudsakliga rörelserna över Chalmers campus och kopplar samman de olika delarna, inte bara med varandra utan även med målpunkter i den omgivande staden. Utöver huvudstråken skapas även sekundära stråk, externt och internt, som ökar tillgängligheten över campus. Det är önskvärt att stråken i så stor utsträckning som möjligt kopplas samman med stråk och mötesplatser i övriga staden.

Inom varje område (se tidigare strategi "tydliggör områden och noder") etableras platser kring vilka en rad olika mötesplatser placeras. Genom att erbjuda en variation av nödvändiga, valbara och sociala aktiviteter som tillsammans samverkar för att skapa sammansatta mötesmiljöer blir de också relevanta för många vilket ökar potentialen för att värdeskapande möten ska uppstå.

För att tillskapa starka flöden längs stråken krävs det en tydlig och genomarbetad stråkhierarki, där vissa stråk definieras som huvudstråk. Detta innebär att andra stråk inte ges samma dignitet. Det är alltså i sin ordning att vissa delar av campus utformas mer som "baksidor" med inlastning och andra funktioner som inte bör ligga på huvudstråk. Däremot är det inte i sin ordning att huvudstråk utformas som baksidor, vilket är fallet med exempelvis Chalmers tvärgata och Rännvägen idag. Huvudstråken stärks ytterligare genom en medveten placering och utformning av entréer mot stråken. Markmiljön ska utvecklas med hänsyn till stråkhierarkin och dess tillhörande mötesplatser, och utformningen sker med syfte att förstärka dessa stråk.

Matställen spelar en särskilt viktig roll som mötesplatser då de, rätt utformade, kan fylla nödvändiga, valbara och sociala behov hos människor och därigenom fungera som överbyggande mötesplatser mellan olika grupper. Idag ligger merparten av alla matställen, caféer och barer gömda inne i byggnader, vilket inte bjuder in utomstående besökare och inte heller gör att den som verkar i en byggnad behöver röra sig utanför den under en hel dag. Matställen bör över tid flyttas ut till lägen längs campus huvudstråk för att bidra till att aktivera campus.

Chalmers campus ska sträva mot god tillgänglighet för alla i synnerhet längs huvudstråken. I miljöer med svårare topografiska förutsättningar kan invändiga hissar användas för att koppla samman olika nivåer.

Möt staden

Den så kallade Tredje uppgiften är – vid sidan av de första två huvuduppgifterna, forskning och utbildning – högskolors och universitets uppgift att dela med sig av kunskap till det omgivande samhället. På engelska kallas företeelsen public outreach eller science outreach och omfattar olika slags utåtriktade och uppsökande verksamheter.

Grundstrukturen för den fysiska miljön på Chalmers campus sattes i en tid då endast de första två uppgifterna var av betydelse och därför är Chalmers campus långt från optimalt utformat för att stödja uppfyllandet av tredje uppgiften. Merparten av bebyggelsen på Campus Johanneberg möter omgivande stadsgator med antingen impedimentytor eller slutna fasader. Chalmersportalen, som marke-

2050

STRÅK OCH MÖTESPLATSER & MÖTEN MED STADEN

STRÅK

- PRIMÄRA STRÅK
- SEKUNDÄRA STRÅK
- ÖVRIGA KOPPLINGAR
- MÖTESPLATSER

CAMPUS MÖTER STADEN

- BYGGNADER SOM MÖTER STADEN MED AKTIVA BOTTENVÅNINGAR
- PUBLIKA STRÅK RUNT OCH GENOM CAMPUS

Grönområden på campus idag utveckling över tid. Grönytor utvecklas och kopplas samman för att skapa grönstråk som sträcker sig genom campus och vidare i den omgivande staden.

rar inträdet till Teknologgården från Chalmersplatsen, nämns ofta som starkt identitetsskapande, men samtidigt avskräckande för den som till vardags inte verkar på Chalmers. Att röra sig över Chalmers campus är inte på något sätt en självklarhet för alla.

Genom att närma sig den omgivande staden och skapa mjuka övergångszoner med skyltfönster – lokaler och miljöer där den senaste forskningen kan visas upp – ges Chalmers forsknings- och innovationsverksamhet en fysisk plats. Viktigt att beakta är att om dessa lokaler inte fylls med verksamhet så får de motsatt effekt och dessa miljöer bör därför växa fram över tid i nära samverkan med verksamheten.

Strategin att möta staden handlar också om att öppna upp campus och få fler att känna sig välkomna att ta del av rekreativmiljöer och serviceutbud på campus. Fler människor som rör sig över campus ger också ökat underlag för verksamheter att bära sig även under de perioder då studenterna inte är på campus. Ökade rörelser över campus ger också upplevelsen av en mindre ödslig och därigenom tryggare campusmiljö.

Genom att bjuda in fler aktörer och näringsidkare att etablera sig på området kan ett varierat serviceutbud skapas längs huvudstråk och mot omgivande stadsgator.

På Lindholmen saknas i dagsläget en stad att möta, men kommande stadsutvecklingsprojekt kommer att placera campus i ett helt annat sammanhang än idag. Det är möjligt att redan nu, i nära samverkan med andra aktörer i den framväxande stadsdelen, planera för hur campus möter staden även här.

Skapa gröna och hälsofrämjande värden

Chalmers är en drivande aktör i omställningen till en hållbar värld vilket även bör återspeglas i utformningen av Chalmers campus. Chalmers campus ska inte bara vara gröna – de ska vara platser för utveckling av världsledande hållbarhetslösningar. Campus är en testbädd för ny teknik – integrerad i verksamhetens vardag och synliggjord på campus för alla som vill veta mer.

Strategin syftar till att skapa fler kvalitativa grönytor på campus, som inte bara stärker ekologiska värden utan som också höjer attraktiviteten genom att erbjuda plats för rekreation genom ett utbud av aktivitetsmöjligheter och platser för kontemplation.

Utegyms, motionsslingor och multifunktionsytor i soliga lägen är alla exempel på sådant som saknas på campus idag, men som skulle bidra väsentligt till att aktivera campusmiljön. Investeringarna behöver inte vara stora utan redan idag kan mindre projekt såsom exempelvis parklets eller pocket parks, prövas på campus.

För att öka potentialen för möten bör för de aktiverade utemiljöerna inte funktionssepareras. Istället kan olika platser vävas samman med varandra, men på ett sådant sätt att positiva friktionsytor uppstår, exempelvis kan en amfiteater kombineras med en yta för street basket.

Åtgärder som hanterar utmaningar i form av exempelvis översvämning och skyfall bör betraktas som möjligheter att skapa mervärden i form av mötesplatser och stärkta skönhetsvärden. En kreativ och öppen dagvattenhantering på campus är ett sätt att skapa rekreativvärden.

2050

GRÖNA OCH HÄLSOFRÄMJANDE VÄRDEN

- GRÖNSTRUKTUR
- VISTELSEZONER
- GRÖNA PROMENADSTRÅK

Ett urval av nyligen utvecklade lärmiljöer på Chalmers. Ovan: Sal 132 i hus Patricia, Lindholmen. Ovan t.h: Sal FL51 i Fysikhuset, Johanneberg. Nedan t.h: Studieplatser i Kuggen Learning Commons, Lindholmen.

Strategin syftar också till att utveckla en gemensam plan för utveckling och förvaltning av den gemensamma grönstrukturen. Denna slutar inte heller vid campus administrativa yttre gränser, utan de gröna stråken över campus ska sammankopplas med omgivande grönstruktur i staden. Detta innebär bland annat att Chalmers beaktar och värnar om grönstruktur i anslutning till campus.

Grönytor ska utformas med underhåll i åtanke och vid nyproduktion görs miljökonsekvensanalyser för hur ekologiska värden kan återskapas eller kompenseras för på annat sätt.

Utveckla och effektivisera lokaler och byggnader

Chalmers verksamhet förändras betydligt snabbare än de långa processer som det innebär att ta fram planer och bygga nya lokaler för verksamheten. Forskningslokaler kräver en hög grad av flexibilitet, men samtidigt finns också stora krav på mycket specifik utformning i forskningsinfrastrukturen.

Ny pedagogik behöver andra lokaler än de traditionella hörsalarna och även om teknikutvecklingen är en del av lösningen för ett mer individuellt anpassat lärande är omställningen resurskrävande. Att utveckla nya lokaler är ett utforskande arbete och strategin bör vara att successivt testa sig fram med mock-ups och småskaliga testmiljöer innan en lösning implementeras i stor skala.

För att möta hastigt uppkomna behov anpassas vanligen befintliga lokaler, men efter ett antal år passeras en punkt när det inte längre är försvarbart att göra mindre anpassningar i en byggnad utan ett

rejält omtag behöver tas. Samtidigt är den mest hållbara byggnaden i många fall den som redan är byggd. Därför ska det alltid utredas om en byggnad kan ges ett nytt innehåll innan rivning är ett alternativ. Parallellt med ombyggnadsprojekt sker hela tiden ett planarbete för framtida nyproduktion. Att balansera mellan att erbjuda kostnadseffektiva men samtidigt attraktiva, ändamålsenliga och utvecklingsbara lokaler är en stor utmaning.

Labbar, kontor och utbildningsmiljöer kan, med vissa ändringar, inrymmas i samma grundstruktur, men däremot är det betydligt svårare att konvertera bostäder till verksamhetslokaler. Samtidigt är student- och forskarbostäder och andra lösningar för campusnära boende (hotell, övernattningslägenheter mm.) något som bidrar kraftigt till ett levande campus. En plan måste finnas för var bostäder respektive verksamhetslokaler bör placeras på campus för att bidra till att strukturen som helhet optimeras. Tabellerna i genomförandekapitlet presenterar en hänvisning om vilken typ av verksamhet de nya byggnaderna på campus kan innehålla, i enlighet med strategin *Tydliggör olika områden och noder*.

Premiera hållbar mobilitet och logistik

Idag sker en allt för hög andel av resor till, från och mellan campus med egen bil. Denna siffra måste minimeras. Inte enbart för att privatbilism med fossilbränsle drivna bilar ger långt högre utsläpp än andra resalternativ utan även den påverkan den privata bilen har på sin omgivning i form av buller, partiklar, trafiksäkerhet och inte minst de markresurser de tar i anspråk i gata och parkering. Dessutom är privatbilismens bidrag till att skapa mötesplatser mycket begränsat

Ovan: En av bussarna inom samarbetet ElectricCity. Ovan t.h: Närheten till vattnet på Lindholmen skapar stora rekreativvärden och uppmuntrar till promenad. Nedan t.h: Studentinitiativet ReCycle på Kemigården.

jämfört med alternativ där resenären rör sig genom stadsmiljön mer exponerad för andra.

Strategin går ut på att premiera andra transportalternativ, som cykel och kollektivt resande samtidigt som subventionering till resor med egen bil fasas ut. Förändringar i teknik, attityder och livsstilsvanor möjliggör och driver denna omställning och Chalmers ska bidra till utvecklingen genom att även inom detta område använda campus som en testbädd.

Andelen som transporterar sig till, från och mellan Chalmers campus med cykel ska bli fler. Inte bara har dessa resor minimal miljöpåverkan, de är även hälsofrämjande. Campus ska stötta och uppmuntra till cykling genom en utbyggd servicestruktur för cyklisterna. Vädskyddad och stödsäker cykelparkering, närhet till duschar och servicestationer är exempel på åtgärder som underlättar cyklistens vardag. Låncyklar underlättar kortare resor i staden och minskar de upplevda avstånden för den som ska röra sig mellan olika delar av Chalmers campus.

Samtidigt ska Chalmers campus vara en plats där rörelse sker på de gåendes villkor. Därför placeras inga expresscykelbanor över campus utan dessa dras istället runt campus. Cykelrelaterad service placeras företrädesvis i anslutning till campus entréer.

Även andelen resor med kollektiva färdmedel ska öka. Kollektivtrafiken byggs hela tiden ut till följd av ökad förtätning. Genom Västlänken och det Västsvenska paketet minskar också avstånden från Chalmers till andra delar av regionen. En ny dragning av spårväg via bro från Stigberget till Lindholmen skulle möjliggöra en restid mellan

Chalmers två campus på 8 minuter, hållplats till hållplats, jämfört med dagens ca. 20-30 minuter.

Genom att arbeta med kollektivtrafiken som en mötesplats och dess väntplatser som delar av campusmiljön kan det upplevda avståndet mellan campus minska.

Del av den här strategin är att projektägarna bör verka gemensamt i diskussion med yttre aktörer, exempelvis kommunen. Detta gäller exempelvis låga hastigheter för bilar på och runt campus och tydliga gång- och cykelstråk som kopplas samman med övriga kunskapsnoder i staden för att förstärka Göteborg som kunskapsstad. Electricitys efterföljare kan bli en Kunskapslinje som binder ihop stadens kunskapsnoder med kollektivtrafik i framkant.

Campus Chalmers Johanneberg 2050

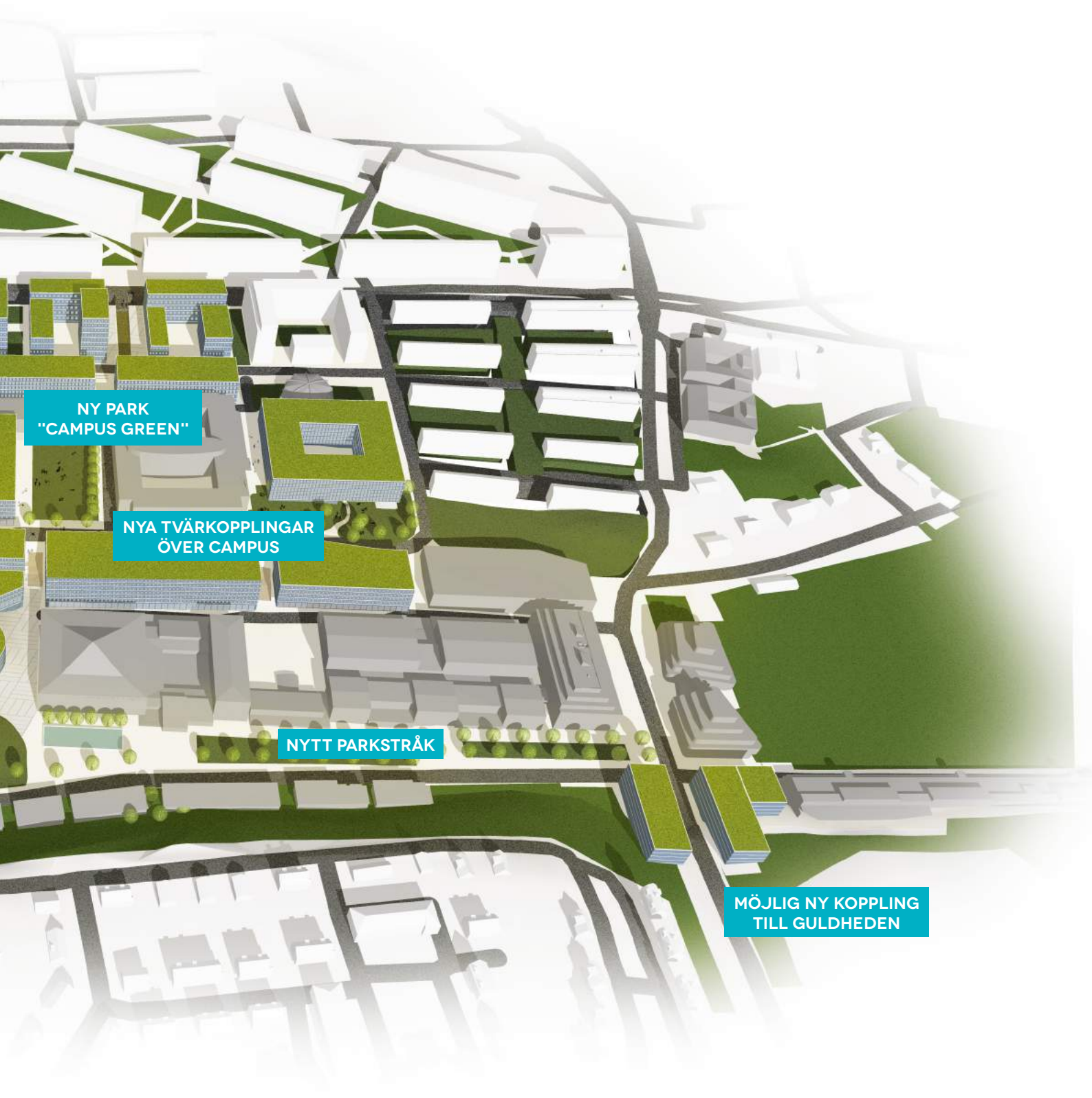
NY ENTRÉBYGGNAD OCH
UTVECKLAT PARKRUM

FÖRTÄTNING MOT
GIBRALTARGATAN

TERRASSERAD PARK
PÅ NY BYGGNAD

NY ENTRÉBYGGNAD
CHALMERSPLATSEN

Nya stråk och målpunkter skapas på campus genom den nya bebyggelsen. Stråkstrukturen kompletteras med ett flertal nya tvärgående stråk.

NY PARK
"CAMPUS GREEN"

NYA TVÄRKOPPLINGAR
ÖVER CAMPUS

NYTT PARKSTRÅK

MÖJLIG NY KOPPLING
TILL GULDHEDEN

Campus Chalmers Lindholmen 2035

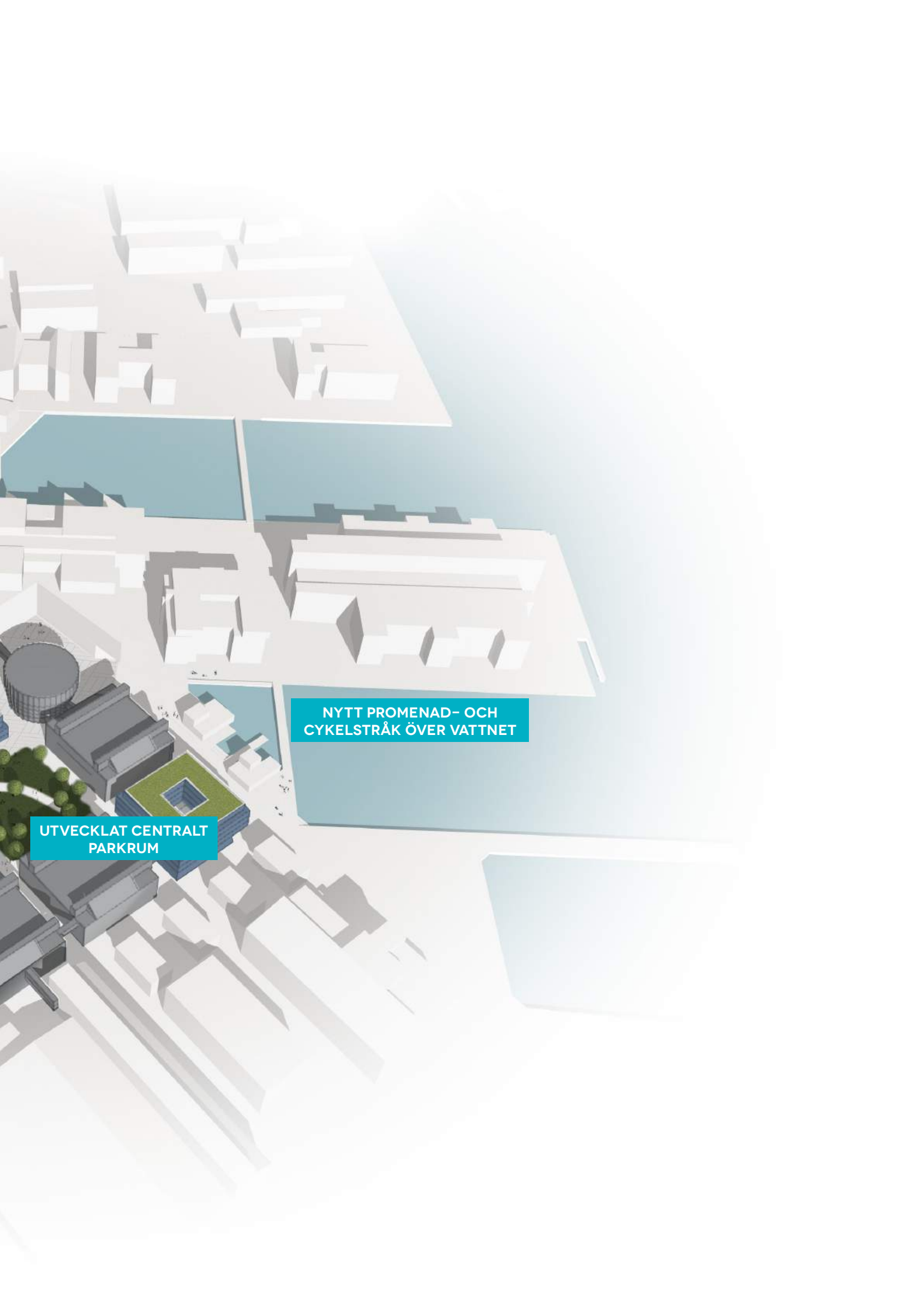
FÖRTÄTNING MOT
LINDHOLMSALLÉN

PARKRUM VID LINBANESTATION

INOMHUSGATA

Utvecklingen av Chalmers campus ingår som en del i en utveckling av hela området som blandad stadsmiljö. Förtätningen innebär att fler människor rör sig över området över fler timmar av dygnet och året vilket ger underlag för ett ökat utbud av service och en tryggare plats.

NYTT PROMENAD- OCH
CYKELSTRÅK ÖVER VATTNET

UTVECKLAT CENTRALT
PARKRUM

Genomförande

Kapitlet redovisar förslag till strukturplan för successiv utveckling av Chalmers fram till 2050.

Strukturplanerna över Campus Johanneberg har skapats utgående från campusplanens strategier. Ett starkt fokus har varit att etablera ett antal områden och noder och att stärka kopplingarna mellan dessa genom att uppgradera de huvudstråk som finns på campus idag, men också genom att etablera nya stråk och platser. Strukturplanerna pekar ut en riktning för hur campus kan utvecklas på sikt och visar på möjligheter snarare än en definitiv framtidsbild. Möjligheten för genomförande av respektive del av planen har utvärderats ur olika perspektiv såsom genomförandekonomi samt befintliga planförutsättningar.

1. Vasaområdet

Entréer till Vasaområdet stärks och det centrala parkrummet blir mötesplats i noden för innovation och entreprenörskap. Ett antal nya byggnader med entréer mot det nord-sydgående stråket från Vasa till Kemigården aktiverar stråket och stärker kopplingen från Vasaområdet till resten av campus. Bevarandenaspekter är viktiga att beakta i utvecklingen av den historiska miljön.

1A Tillbyggnad mellan Vasa 1 och 2

Nya torgytor inomhus kan tillskapas i Vasa hus 1 och 2 enligt förlaga Vasa 2 och 3. Prickmark råder fram till Läraregatan. Ett nytt invändigt stråk som kopplar samman Vasa 1-3 tas upp genom byggnaden.

1B Ny entrébyggnad till campus mot Läraregatan

En byggnad i hörnet Läraregatan-Gibraltargatan utgör ny entré till campus från norr. Byggnaden bör ha en utåtriktad verksamhet i bottenplan, exempelvis restaurang/kafé vilket bidrar till en högre nyttjandegrad av parken över dygnet och året. Parkytan skall enligt detaljplan bevaras och vårdas som parkmark.

1C Mindre byggnad vid hpl Kapellplatsen

Entrépunkt mot hpl Kapellplatsen stärks med ny mindre byggnad.

1D Om- eller nybyggnad Vasa 5 och 9

En ny byggnad ersätter Vasa hus 5 och 9 och blir en viktig länk mellan Vasaområdet och övriga Chalmers. Vasa hus 5 är q-märkt i detaljplan. Byggnaden kan innehålla en mindre idrottshall och därmed bidra till en ökad studentnärvaro i området.

1E Tillbyggnad och ny entré Vasa 11

P-hus Gibraltar byggs på och ges därmed en mer aktiv front mot Gibraltargatan. Nya entrélägen kan tillskapas mot Hugo Grauers gata och mot Gibraltargatan. Byggnaden kan innehålla en blandning av kontor, service och bostäder.

2. Centrala Johanneberg

Centrala Johanneberg, den akademiska kärnan präglas av akademien och studentlivet. Här utvecklas bebyggelsen med verksamhetens behov i centrum med campusplanens strategier i ryggen. I campus centrala delar förstärks Chalmers tvärgata som huvudstråk med fler målpunkter och entréer mot stråket. Grönnytor tillförs i de centrala delarna genom ett centralt parkrum vid Maskin och Edit samt en terrasserad parkyta på en ny byggnad som länkar samman Rännvägen med platsen framför Kårhuset. Gibraltarvallen är här illustrerad i enlighet med illustrationsplanen i den nya detaljplanen för Gibraltarvallen, undantaget ett fränsteg: istället för en fristående lamell mot Engdahlsgatan (2J), så illustreras denna (2050) med ett kvarter där en större del av Deltaparken bevaras.

2A Tillbyggnad MC2

MC2-huset kan byggas ut med en ny byggnad som dockar an till befintliga trapphus. Marken är i detaljplan prickmärkt och utmarkerad som parkrum, men kvaliteteten på denna yta är låg då platsen sluttar och är skuggad.

2B Ombyggnad Kemihuset

Den östra delen av Kemihuset byggs om för att tillskapa nya ytor och för att närma sig Gibraltargatan med en mer aktiv bottenvåning.

2C Ny byggnad på Soliden

Soliden utgör inte en del av den äldsta bebyggelsen på berget och kan ersättas med en mer effektiv och ändamålsenlig byggnad. Platsen har också den bästa utsikten på hela campus och då byggnaden utgör fondmotiv från Chalmersplatsen bör ett nytt hus ha höga arkitektoniska värden. Åtkomligheten förstärks med en trappa upp från Aschebergsgatan. Soliden ligger inom stadsplanen från 1949.

STRUKTURPLAN 2035

- BEFINTLIGA BYGGNADER
- NYA BYGGNADER
- FÖRBINDELSEGÅNG INOMHUS
- KÖRBARA VÄGAR
- BLÅSTRUKTUR (DAGVATTENHANTERING ETC.)
- EJ MÖJLIGT INOM BEFINTLIG DETALJ-/STADSPLAN
- MÖJLIGT INOM BEFINTLIGA ELLER PÅGÅENDE/PLANERADE DETALJ-/STADSPANER
- UTVECKLADE GRÖNYTOR/PARKRUM

” STRUKTURPLANERNA
PEKAR UT EN RIKTNING
FÖR HUR CAMPUS KAN
UTVECKLAS PÅ SIKT OCH
VISAR PÅ MÖJLIGHETER
SNARARE ÄN EN DEFINITIV
FRAMTIDSBILD. ”

Stråkstruktur Campus Johanneberg

2D Utbyggnad av Chalmers huvudbibliotek

Detaljplanen för Gibraltarpallen tillåter en tillbyggnad av biblioteket mot Gibraltargatan. Biblioteket är med i bevarandeprogrammet vilket ska beaktas vid utformningen av tillbyggnaden. Detta är också ett möjligt läge för P-hus, så länge fasaden mot Gibraltargatan aktiveras.

2E Påbyggnad Matematiska vetenskaper

Matematiska vetenskaper byggs på med en lättviktskonstruktion och öppnas upp mot Chalmers tvärgata. Byggnadens centrala placering lämpar sig väl för en betydligt mer utåtriktad verksamhet, som ett learning commons eller en ny större restaurang vänd mot Chalmers tvärgata. Nordöstra byggnadsdelen mot biblioteket är listad i bevarandeprogrammet.

2F Punkthus på Chalmers tvärgata

Detaljplanen för Gibraltarpallen föreslår två punkthus på vardera sida om Chalmers tvärgata i anslutning till Maskinhusets kontorsbyggnad respektive Matematiska vetenskaper med plats för kontor. Huvudentrén bör rikta sig mot huvudstråket längs Chalmers tvärgata.

2G Nya kvarter med blandad bebyggelse längs Gibraltargatan

Med den nya detaljplanen för Gibraltarpallen omvandlas de överdimensionerade parkeringsytorna till blandad kvartersstad. Chalmers kan här möta den omgivande staden och visa upp verksamheten för förbipasserande.

Mötet mellan Gibraltargatan och Chalmers tvärgata förstärks som entré till campusområdet. Kvarteren innehåller en blandning av bostäder och verksamhetslokaler. I mitten av de fyra nya kvarteren skapas ett torgrum med blandad service som matbutik, apotek m.m. Torgrummet planeras för att kunna hantera framtida 100-årsregn.

2H Om- och nybyggnad av Hörsalslängan hus A, B, C

Hus A föreslås bevaras med viss anpassning. Hus B och C ersätts med nya byggnader. Viktigt att koppling mellan Hörsalsvägen och Professorsstråket kopplar samman det nya torget vid Gibraltargatan och den föreslagna platsen mellan Maskinhuset och EDIT.

2I Ombyggnad av Maskinkvarteret

I förslaget för 2050 ersätter en ny byggnad del av Maskinkvarteret. Kraftcentralen och kontorshuset bevaras.

Ny campus green

Vid den nya byggnaden skapas ett nytt parkrum – en campus green – som förstärker både Hörsalsvägen, Maskingränd och Rännvägen som stråk. En central "campus green" är ett starkt identitetsskapande inslag på många universitet världen över och möjliggör en rad aktiviteter, den kan exempelvis användas till cortègebygge när Gibraltarpallen bebyggs. Det tillkommande parkrummet kopplar samman torget vid Gibraltargatan med Kårhuset och Chalmershällplatsen i en tvärgående sekvens av rum. En viktig tvärgående koppling som saknas idag.

2J Ny byggnad mot Engdahlsgratan

Vid Edit-huset byggs ett nytt kvarter som möter Engdahlsgratan. Denna utveckling är delvis inom den nya planen för Gibraltarpallen och delvis inom stadsplanen från 1949. Förslaget innebär omfattande sprängningsarbeten. Byggnaden lämpar sig som plats för central avfallshantering och som transportcentral. I förslaget för 2035 står byggnaden för Elektroteknik kvar och en ny byggnad byggs mot Engdahlsvägen som sedan byggs vidare på i förslaget för 2050. I förslaget för 2050 rivs Elektroteknik för att ge plats åt det nya kvarteret.

STRUKTURPLAN 2050

- BEFINTLIGA BYGGNADER
- NYA BYGGNADER
- FÖRBINDELSGÅNG INOMHUS
- KÖRBARA VÄGAR
- ÖNSKVÄRDA STRÅK UTANFÖR CAMPUS I FRAMTIDEN
- BLÅSTRUKTUR (DAGVATTENHANTERING ETC.)
- STRÅK
- EJ MÖJLIGT INOM BEFINTLIG DETALJ-/STADSPÅN
- MÖJLIGT INOM BEFINTLIGA ELLER PÅGÅENDE/PLANERADE DETALJ-/STADSPÅN
- UTVECKLADE GRÖNYTOR/PARKRUM

Deltaparken

Byggnadens gröna gård möter sömlöst Deltaparken genom en öppen bottenvåning och skapar ett sammanhållet parkrum. Nuvarande Idélära rivs och ger plats för expansion av Deltaparken. Deltaparken öppnas upp och synliggörs så att fler studenter kan få tillgång till denna gröna oas.

2K Nytt landmärke på Chalmersplatsen

Chalmers entré vid Chalmersplatsen förstärks med en ny byggnad som möter hållplatsen och välkomnar folk till campusområdet. Enbart byggnadens placering, synlig från Aschebergsgatan i båda riktningar mot Chalmersplatsen, gör den till ett landmärke och byggnaden måste ges en värdig gestaltning och samspela med det befintliga kårhuset. Byggnaden bör rymma publika funktioner som hotellverksamhet med visitors center, café, och utställningsytor i bottenplan. Marken närmast Kårhuset är i detaljplan märkt som prickmark.

2L Terrasserad byggnad mellan Teknologgården och Rännvägen

På platsen där SSPA finns idag presenteras i strukturplanen för campus 2050 en möjlighet att tillskapa stora ytor med plats för utbildningslokaler, kontor såväl som ytkrävande forskningsinfrastruktur. En invändig koppling längs med Olgas trappor ökar tillgängligheten mellan Teknologgården och Rännvägen. Platsen kräver förändringar i fastighetsuppdelning och ägandeskap. SSPA:s kontorsbyggnad är del i bevarandeprogrammet men kommer i detta förslag att rivras.

Park i olika nivåer på byggnad

Ett terrasserat parkrum åt sydväst kopplar samman Rännvägen med ett utvecklat torgrum som inkorporerar A-dammen, Geniknölen och en ny byggnad framför SBI. Parkrummet är solbelyst stora delar av dagen och dess centrala läge gör det tillgängligt för Chalmers alla studenter.

2M Ny byggnad vid Geniknölen

I planen för 2050 visas ett förslag till en ny byggnad norr om Samhällsbyggnad 1. Byggnaden lämpar sig bra som informationspunkt eller scen på campus. Byggnaden knyter samman platsen och förstärker ytterligare rörelsen i det nya stråket vid Betongvägen.

2N Park och aktivitetsstråk vid Rännvägen

I strukturplanen för 2035 behålls Rännan, men de tillfälliga studentbostäderna flyttas (se 4B) till förmån för ett långsmalt park- och aktivitetsstråk som kopplar samman de gröna delarna i söder med de mer centrala delarna. Marken där studentbostäderna står idag har en kraftig lutning men delar av strukturen för de tillfälliga bostäderna skulle i detta scenariot kunna återanvändas för att bygga ett trädäck där studenterna kan vistas som del av parkrummet.

2O Nya byggnader mellan Rännvägen och Betongvägen

I strukturplanen för 2050 byggs här nya byggnader med entréer mot Betongvägen och den högre belägna Rännvägen. Betongvägen

förlängs och kopplas samman med stråk mot Chalmersplatsen i norr och söder förbi Mossen mot Emilsborg. Det är önskvärt att stråket söderut stärks och att det skapas en trygg miljö att vistas i runt Mossen. Betongvägen får nya entréer mot sig på platsen där Rännan låg tidigare och de interna stråken och entrésituationerna till Samhällsbyggnad förbättras. Den södra byggnaden är en möjlig plats för en ny idrottsanläggning.

2P Avlångt parkrum utanför Samhällsbyggnad

Platsen som tidigare var parkeringar har utvecklats som ett parkrum och bidrar till att fylla igen den tidigare luckan i campus grönstruktur mellan de nordliga och sydliga delarna.

3. Södra Johanneberg

Södra Johanneberg utvecklas som en nod för näringslivet. Tillgängligheten till området förbättras med nya vägdragningar samt förbättrad kollektivtrafik.

3A Förlängning av Eklandagatan mot Guldheden

En koppling från Guldheden till Eklandagatan via Sven Hultins plats skulle göra detta område väldigt gott och eventuellt innebära att genomfartstrafik på Sven Hultins gata norrut skulle kunna reduceras kraftigt eller på sikt tas bort helt vilket ger helt andra möjligheter för byggnation än idag. Marken ligger utanför det område som projektägarna har rådighet över men illustreras ändå i strukturplanen för 2050. Den föreslagna byggnationen vid den nya korsningen kan utvecklas som kontor.

3B Förstärkt entré till Teknikparken

Stråket mellan de två huskropparna som utgör JSP förstärks och entrén teknikparken tydliggörs.

3C Flytt av Gibraltar Herrgård

Gibraltar Herrgård ingår i bevarandeprogrammet som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och flyttas när Gibraltarvallen bebyggs till ett läge söderut vid Mossen.

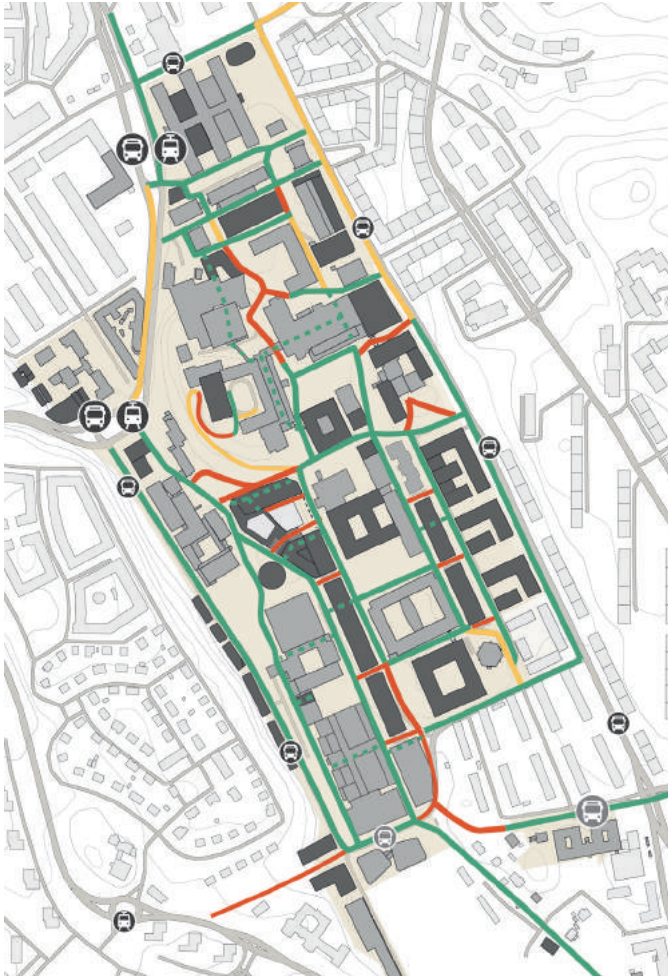
4. Bostäder i anslutning till campus

4A Studentbostäder Holtermanska

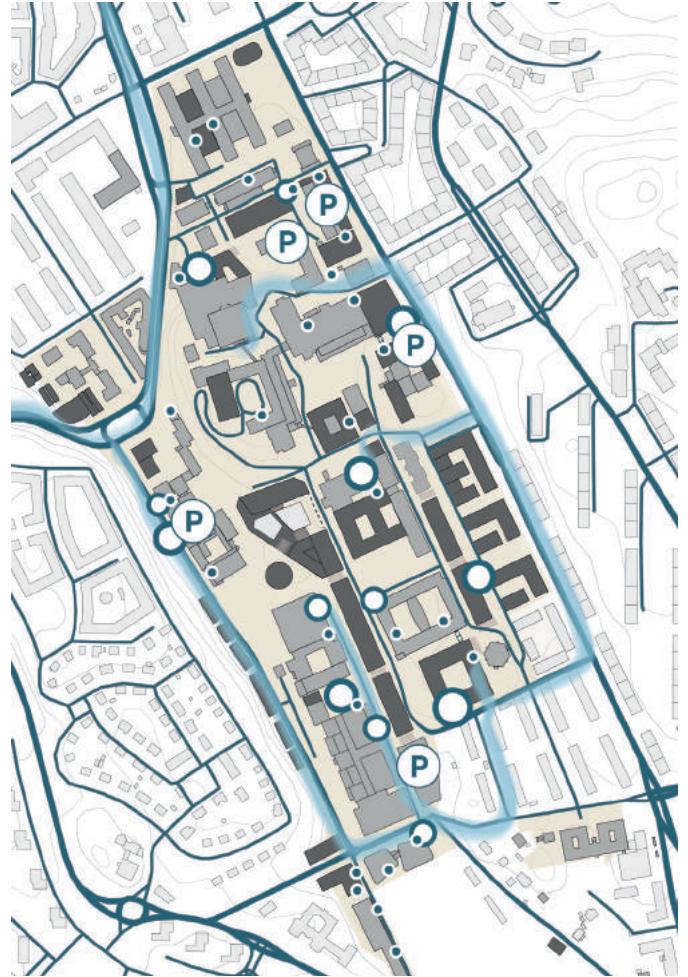
Området vid Holtermanska presenteras i enlighet med förslaget i det parallella uppdraget som genomfördes 2015. Studentbostäder tillskapas med mer öppen verksamhet i bottenplan.

4B Studentbostäder Sven Hultins Gata

Studentbostäderna från Rännvägen flyttas till slätten mot Egnahemsområdet och får nya fasader. Detta skapa mer liv på Sven Hultins gata och bidrar till att hastigheten längs vägen sänks när gaturummet upplevs som smalare och mer befolkat. De flyttade bostäderna kompletteras med en sjätte volym för att ge en sammanhållen fond av bebyggelse bakom Geniknölen.

Framtida gångstråk, hållplatser och interna stråk genom byggnader.

Framtida vägnät, parkering och möjliga lägen för inlastning.

PRINCIPKARTOR 2050

GÅNGSTRÅK TILLGÄNGLIGHET

- LUTNING I GATA MINDRE ÄN 2% (TILLGÄNGLIGT)
- LUTNING I GATA 2-5 %
- LUTNING I GATA MER ÄN 5 %
- - - INTERNA STRÅK
- BEFINTLIG HÅLLPLATS
- MÖJLIGT LÄGE FÖR NY HÅLLPLATS

BILVÄGAR, PARKERING, INLASTNING

- INLASTNING
- AVFALLSRUM
- KÖRBARA VÄGAR
- TRANSPORTSTRÅK
- PARKERING CAMPUSOMRÅDET GARAGE

CYKELSTRÅK OCH SERVICE

- TRAFIKSEPARERAD CYKELBANA
- CYKELCENTRAL MED PARKERING UNDER TAK, OMKLÄDNINGSRUM OCH CYKELSERVICE
- GEMENSAMMA MOBILITETSTJÄNSTER (EX. LÅNE-CYKLAR, POOLBILAR ETC.)

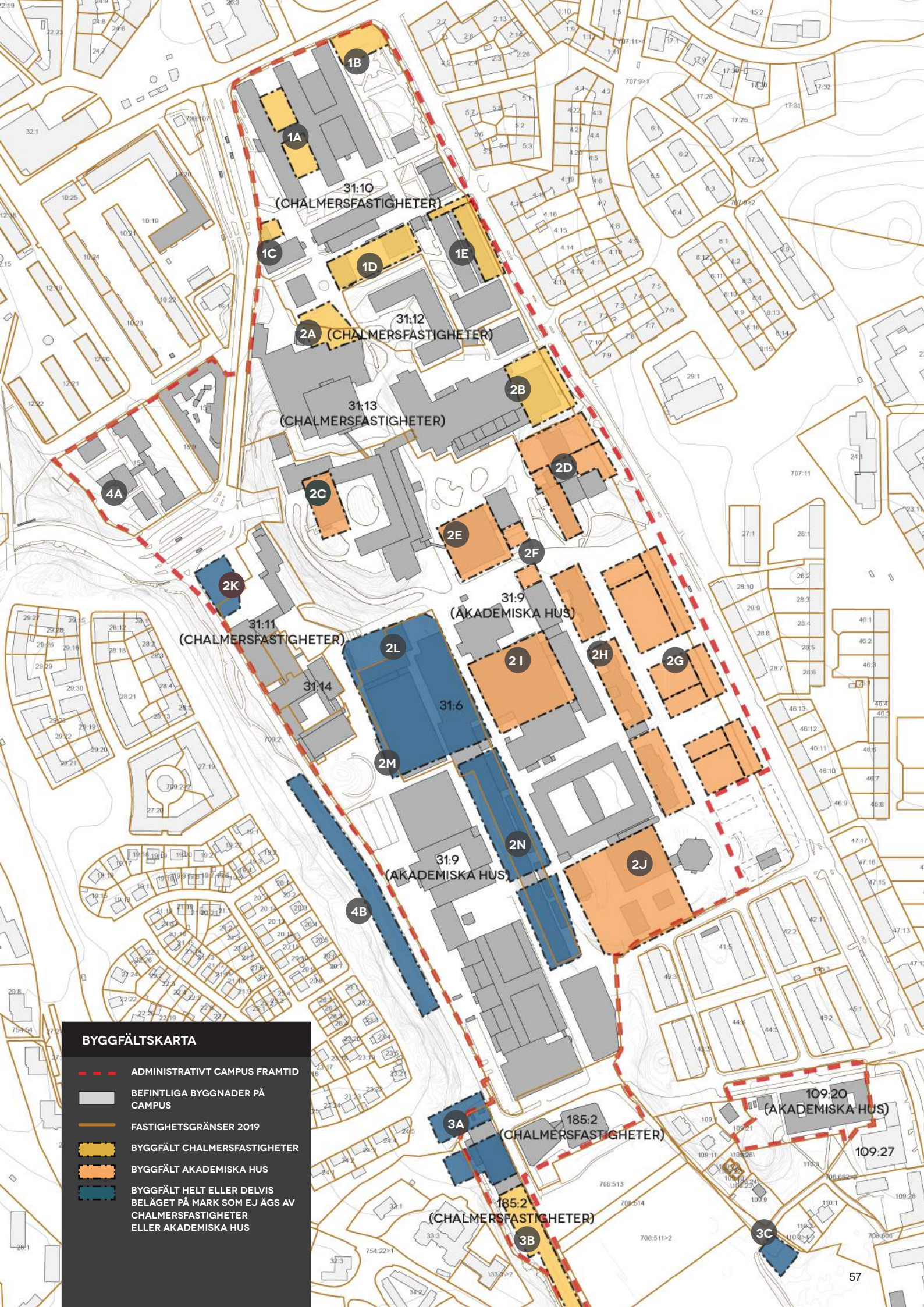
Framtida cykelstråk och cykelservice

MÖJLIG UTBYGGNADSYTA CAMPUS JOHANNEBERG

TILLKOMMANDE YTOR	BTA KVM	LOA KVM*	RIVNINGSYTA KVM BTA	HUVUDSAKLIG ANVÄNDNING
2035				
1A Tillbyggnad mellan 1 och 2 Vasa	+ ca. 2 200	+ ca. 1 700		Kontor
1B Ny byggnad i park	+ ca. 3 100	+ ca. 2 400		Service, kontor
1C Ny byggnad mot Kapellplatsen	+ ca. 900	+ ca. 700	- ca. 100	Service, kontor
1D Ny byggnad ersätter Vasa 5 & 9	+ ca. 10 600	+ ca. 8 200	- ca. 2 700	Kontor, service
1E Tillbyggnad p-däck + ny entré norr	+ ca. 4 600	+ ca. 3 500		Kontor, bostäder
2A Tillbyggnad m. ny entré MC2	+ ca. 3 800	+ ca. 2 900		Utbildning
2C Fysik Soliden	+ ca. 7 100	+ ca. 5 500	- ca. 3 000	Utbildning
2D Till- och påbyggnad bibliotek	+ ca. 25 000	+ ca. 19 200	- ca. 1 200	Utbildning
2E Påbyggnad MV-huset	+ ca. 3 500	+ ca. 2 700		Utbildning
2F Punkthus vid Chalmers Tvärgata	+ ca. 5 500	+ ca. 4 200		Utbildning, kontor
2G Kvarter mot Gibraltargatan	+ ca. 51 000	+ ca. 39 200		Utbildning, bostäder, service
2H Nya byggnader Hörsalslängan	+ ca. 18 000	+ ca. 13 900	- ca. 4 900	Utbildning
2J Ny byggnad mot Engdahlsvägen	+ ca. 7 700	+ ca. 5 900	- ca. 1 100	Utbildning, logistikcentral
2K Ny byggnad Chalmersplatsen	+ ca. 6 800	+ ca. 5 200		Utbildning, service, hotell
4A Holtermanska detaljplan	+ ca. 19 200	+ ca. 14 800		Bostäder
4B Studentbostäder Sven Hultins g.	+ ca. 900	+ ca. 700		Bostäder
Utbyggnadsyta 2035	+ ca. 170 000	+ ca. 130 000		
Rivningsyta			- ca. 13 000	
2050				
2B Ombyggnad Kemihuset	+ ca. 12 400	+ ca. 9 500	- ca. 6 200	Utbildning
2I Ny byggnad och parkrum Maskin	+ ca. 19 500	+ ca. 15 000	- ca. 17 000	Utbildning
2J Ny byggnad mot Engdahlsvägen	+ ca. 15 900	+ ca. 12 200	- ca. 4 900	Utbildning, logistikcentral
2L SSPA rivs, ny byggnad med takpark	+ ca. 45 700	+ ca. 35 200	- ca. 5 000	Utbildning
2M Ny byggnad norr om SB	+ ca. 3 400	+ ca. 2 600		Utbildning
2N Rännan rivs, nya byggnader	+ ca. 25 000	+ ca. 19 200	- ca. 8 500	Utbildning
3A Nya byggnader näringsliv	+ ca. 9 400	+ ca. 7 200		Kontor
Total möjlig utbyggnadsyta	+ ca 300 000	+ ca. 230 000		
Total rivningsyta			- ca. 55 000	
Byggnadsbestånd 2019	ca. 420 000	ca. 330 000		
UTBYGGNADSYTA PER FASTIGHETSÄGARE				
Chalmersfastigheter	+ ca. 38 000	+ ca. 29 000	- ca. 9 000	
Akademiska Hus	+ ca. 153 000	+ ca. 118 000	- ca. 32 000	
Övriga	+ ca. 110 000	+ ca. 85 000	- ca. 13 500	

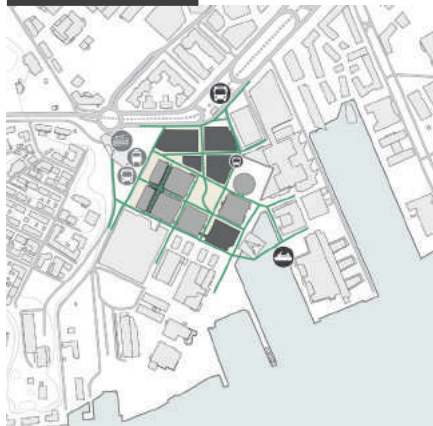
* Relation LOA-BTA beräknat med svällningstalet 1,3

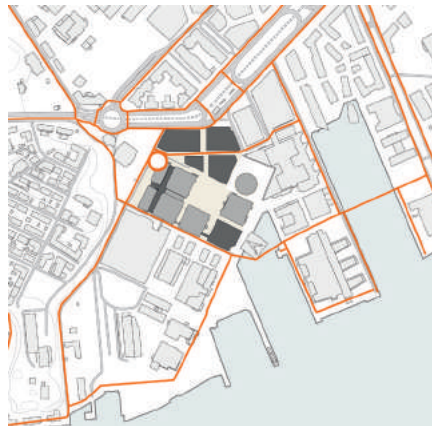

BYGGFÄLTSKARTA

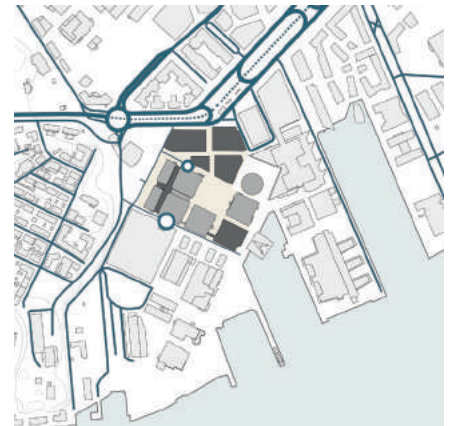
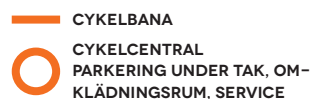
- - - ADMINISTRATIVT CAMPUS FRAMTID
- BEFINTLIGA BYGGNADER PÅ CAMPUS
- FASTIGHETSGRÄNSER 2019
- BYGGFÄLT CHALMERSFASTIGHETER
- BYGGFÄLT AKADEMISKA HUS
- BYGGFÄLT HELT ELLER DELVIS BELÄGET PÅ MARK SOM EJ ÄGS AV CHALMERSFASTIGHETER ELLER AKADEMISKA HUS

Framtida gångstråk, hållplatser och interna stråk genom byggnader.

Framtida cykelstråk och cykelcentral

Framtida vägnät, parkering och möjliga lägen för inlastning.

5. Lindholmen

Strukturen bygger på vinnande förslag för detaljplan efter parallellt uppdrag 2017, vilket därefter har omarbetats (senast 20 aug 2018).

5A Ny byggnad för Chalmers mot Lindholmsallén

I det s.k Kvarter A mot Lindholmsallén planeras nya lokaler för Chalmers. Byggnaden annonserar sig mot både linbanans hållplats och nuvarande kollektivtrafikläge på Lindholmsallén.

5B Ny byggnad bostäder

I Kvarter B planeras bostäder. Aktiva bottenvåningar och entréer över hörn mot parkrummet ger underlag för mer liv i området.

5C Ny byggnad för Chalmers och LSP

Kvarter C delas av Chalmers och LSP. I högdelen sitter LSP och i de lägre delarna Chalmers. Kvarteret ligger utanför Chalmersfastigheters mark 2019.

5D Ny byggnad för Chalmers med bostäder ovanpå

I södra delen av Kvarter D planeras nya lokaler för Chalmers. Den

norra delen planeras för bostäder. Även här är det viktigt med aktiva bottenvåningar mot parkrummet och nya huvudstråk.

5E Ny byggnad söder om Jupiter

Inom befintlig detaljplan finns en byggrätt som medger en byggnadsvolym motsvarande Hus Jupiter.

5F Ombyggnad Tessin och Najaden

Det nya stationsläget för linbana norr om campus innebär att Kunskapsgränd går från att vara en baksida till att nu bli campus framsida mot en ny kollektivtrafiknod. Brädgårdarna framför Hus Tessin och Hus Najaden tas bort och ersätts med antingen ett parkrum eller en tillbyggnad som riktar sig mot staden med nya huvudentréer.

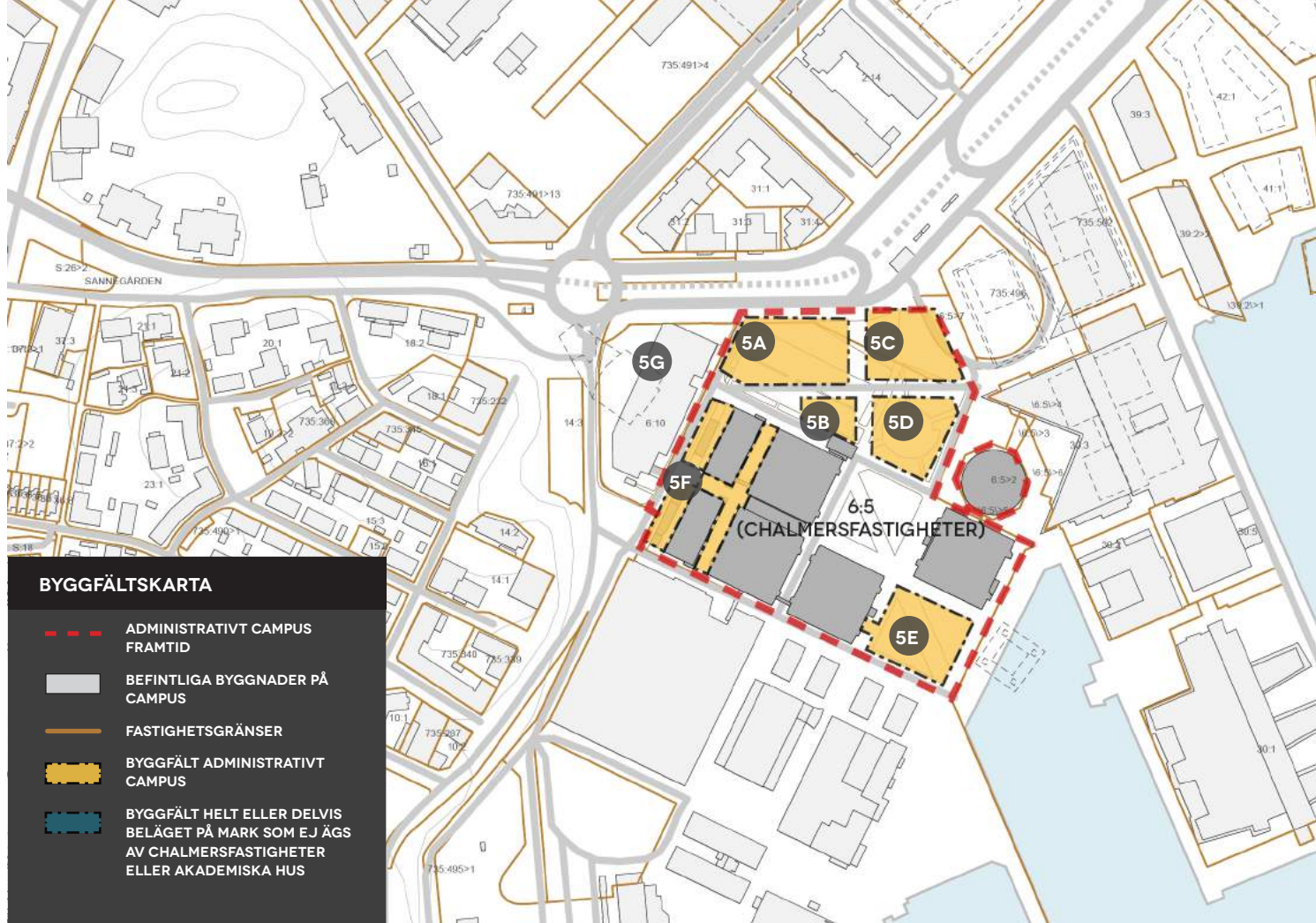
5G Linbanestation och ny hållplats för buss och spårvagn

Fastigheten där Chalmers P-hus ligger idag planeras av kommunen för linbanestation och hållplats för spårvagn och buss. Enligt uppgift av kommunen förväntas spårvagn vara i drift år 2022.

MÖJLIG UTBYGGNADSYTA CAMPUS LINDHOLMEN

TILLKOMMANDE YTOR	KVM BTA	KVM LOA	HUVUDSAKLIG ANVÄNDNING
5A Kvarter A Chalmers	+ ca. 20 900	+ ca. 16 100	Utbildning
5B Kvarter B	+ ca. 7 600	+ ca. 5 800	Bostäder
5D Kvarter D Kårhus/Bostäder			
- Kårhus	+ ca. 4 000	+ ca. 3 100	Utbildning
- Bostäder	+ ca. 7 800	+ ca. 6 000	Bostäder
5E Befintlig byggrätt	+ ca. 8 000	+ ca. 6 200	Utbildning
5F Ombyggnad Tessin och Najaden	+ ca. 1 700	+ ca. 1 300	Utbildning
Total utbyggnadsyta	+ ca. 50 000	+ ca. 38 500	
Byggnadsbestånd 2019	ca. 72 000	ca. 55 000	

* Relation LOA-BTA beräknat med svällningstalet 1,3

Onsala rymdobservatorium

Onsala rymdobservatorium (Onsala Space Observatory – OSO) är den svenska nationella infrastrukturen för radioastronomi. Observatoriet förser forskare med utrustning för att studera jorden och resten av universum.

I Onsala, 45 km söder om Göteborg, har Chalmers en nationell anläggning för radioastronomi. Observatoriet driver flera radioteleskop för astronomi och geodesi och deltar i internationella projekt. Observatoriet är en geodetisk fundamentalstation som används för att mäta in eller sätta ut punkter eller detaljer på marken med hög noggrannhet, ofta mindre än ett par centimeter, i förhållande till ett referenssystem.

Marken ägs av Statens fastighetsverk och är upplåten med tomträttsavtal till Stiftelsen. Chalmersfastigheter förvaltar byggnaderna och området. Inom området finns skyddsvärd natur och delar berörs av strandskyddsbestämmelser.

Onsala rymdobservatorium idag

Verksamheten inryms i dagsläget i följande byggnader:

1. Onsala administrationsbyggnad

En barack-konstruktion i två våningar. Innehåller mötesrum, cellkontor och personalkök.

2. Seminarie- och biblioteksbyggnad

Enplansbyggnad som rymmer hörsal för NN personer och bibliotek.

3. 20m-byggnad

Enplansbyggnad. rymmer cellkontor och mötesrum. Sammanbyggt med 20m Teleskop samt med Elektroniklaboratorium. Personalkök.

4. Radom - 20m Teleskop

Väderskyddat teleskop i geodesisk dom med tillhörande kontrollrum sammanbyggt med 20m-byggnad.

5. Elektroniklaboratorium

Enplansbyggnad med arbetsplatser i öppen labbmiljö.

6. Utställningshus

Enplansbyggnad som rymmer utställning för studiebesök. Byggnaden har undermålig tillgänglighet.

7. 25m-teleskop

Fristående teleskop.

8. Tvillingteleskop (OTT Nord & Syd)

Fristående teleskop.

9. Gamla Administrationsbyggnaden

Används idag som förråd.

10. Verkstad

Byggnad i två våningar. Rymmer mekanisk verkstad i bottenplan och personalutrymmen på övre plan.

11. Garage

Garage och förråd.

12. Gästhus 1

Forskarbostäder. Plats för NN personer.

13. Gästhus 2

Forskarbostäder. Plats för NN personer.

Framtida utveckling av området

Vid campusplanens framtagande är det ännu inte fastslaget hur verksamheten ska komma att utvecklas på Råö. Ett möjligt scenario är att merparten av forskarna flyttar till Campus Johanneberg och att det i huvudsak endast är tekniker som arbetar med underhåll av utrustningen som har fasta platser på området. Ett annat möjligt spår är att verksamheten tvärtom expanderar och det uppstår ett bohov av fler arbetsplatser.

Ett nytt besökscentrum - Rymdrum - planeras på den plats där det befintliga utställningshuset (6.) står idag.

Oavsett utvecklingsinriktning för verksamheten kan följande åtgärder genomföras för att utveckla området:

- Flytt av verkstaden. Sydväst om Elektroniklaboratoriet (5) finns en större hårdgjord yta som är möjlig uppföra en ny byggnad på. Det är även möjligt att flytta elektroniklaboratoriet om yta i befintliga angränsande byggnader frigörs. Befintliga verkstadshus och eventuellt även Gamla administrationsbyggnaden kan då lämnas. Båda gästbostäderna är emellertid kvar.
- En sammanlänkning av Administrationsbyggnaden (1.) och 20m-byggnaden (3.) genom en tvärställd byggnad i två våningar, som tar upp nivåskillnaden mellan de båda byggnaderna. Denna byggnad blir ny huvudentré med ett gemensamt personalkök, flexplatser och mötesrum och skapar starkare samband mellan de olika funktionerna i området.
- Parkeringsplatser flyttas från den omedelbara närheten till entréer. Där utvecklas istället utemiljöer med trevliga vistelsezoner. Mängden underhållskrävande utemiljöer ersätts med planteringar som efterliknar det omgivande landskapet.

Onsala rymdobservatorium 45 km söder om Göteborg.

PLANERAD PLACERING AV NYTT RYMDRUM

Utredning pågår för att ersätta befintlig utställningsbyggnad med ett nytt "Rymdrum".

MÖJLIG PLACERING AV NY ENTRÉBYGGNAD OCH VERKSTAD

Utredning pågår för att se över möjlighet att flytta verkstad till en tillbyggnad av Elektroniklaboratorium, samt möjligheten att koppla samman administrationsbyggnaden med 20m-byggnaden genom en ny byggnadskropp. Förslagsvis flyttas även befintlig parkering i detta läge för att ge plats åt trevliga utemiljöer och en mer välkomnande entrésituation.

Projektplan

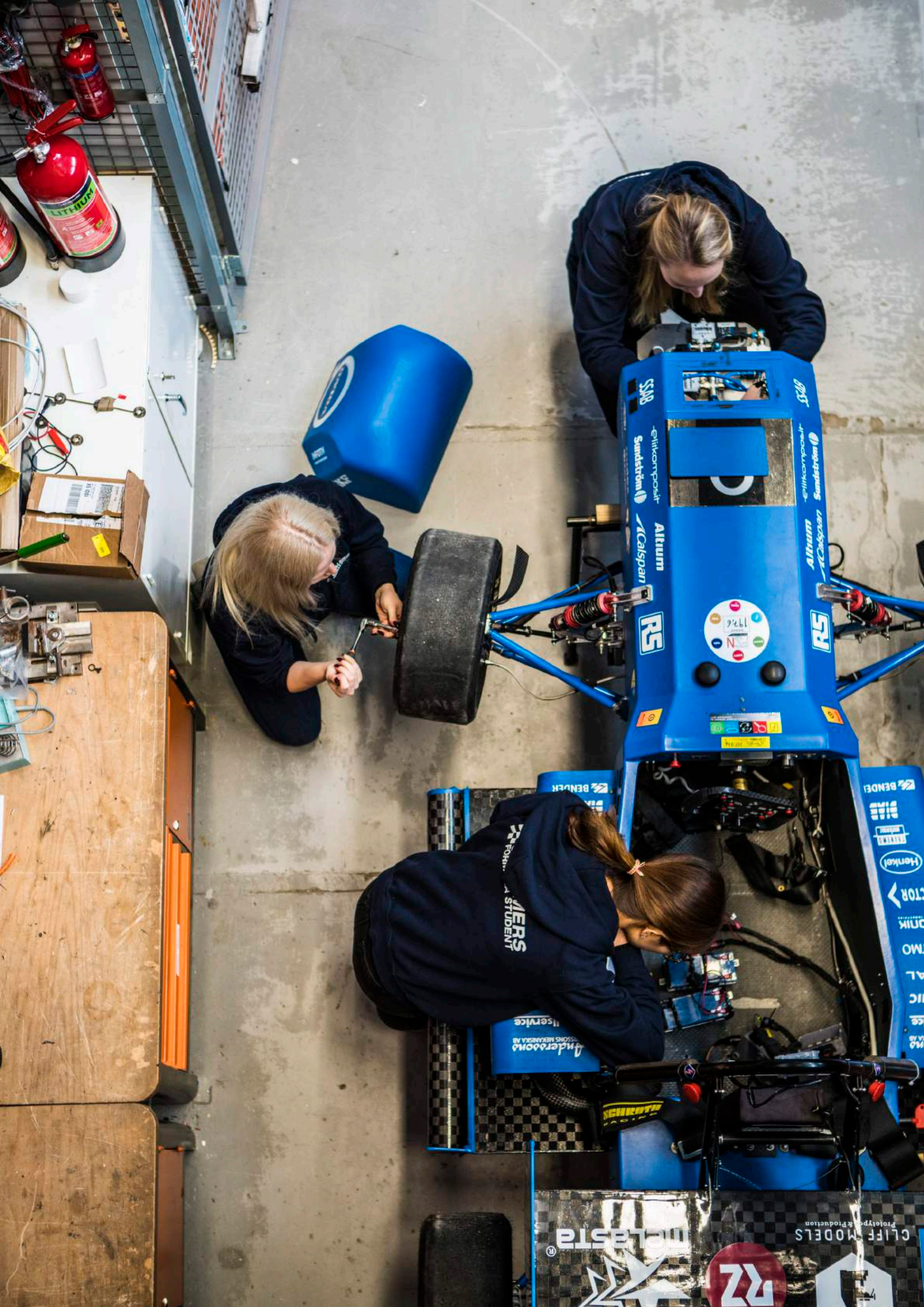
Som ett komplement till campusplanens mer långsiktiga horisont anger projektplanen vilka projekt som bör genomföras inom den nära framtiden.

Projektplanen redovisar ett antal möjliga projekt som vart och ett bidrar till att forma Chalmers campus med sikte på 2050. Vissa projekt är konkreta och ligger nära i tid, andra anger främst expansionsytor och är ännu oidentifierade vad gäller både form och innehåll. Under campusplanens planeringsperiod om trettio år kommer projektplanen naturligt nog att förändras. Projekt färdigställs, några utgår och andra tillkommer. Avsikten är att kontinuerligt hålla projektplanen aktuell. Därför kommer den att förses med revideringsdatum.

Projektplanen listar såväl stora byggprojekt som mindre åtgärder i den fysiska miljön, men tar även upp arbete med planer och utredningar. Projekten redovisas i såväl text som med placering i kartbild.

Utvärdering och uppföljning

En campusplan skall ses över var femte år. Projektplanen är en del i att hålla arbetet med campusplanen aktuell och projektplanen bör därför följas upp på årsbasis, men även oftare vid behov. Projektplanen utgör även underlag till del av årsredovisning för projektägarna.

SSAB
Eliksport
Sundström
Alrium
Calspar
RS

Alrium
Calspar
RS

Anderssons
McLUSTA
CLIFF MODELS
Prototyping & Production

Anderssons
McLUSTA
CLIFF MODELS
Prototyping & Production

Henkel
MOTOR OIL
BENDER

Organisation

Styrgrupp

Stefan Bengtsson	Chalmers tekniska högskola, rektor
Nicklas Arfvidsson	Chalmersfastigheter, VD
Birgitta van Dalen	Akademiska Hus, direktör
Carl Toller	Chalmers Studentkår, ordförande 17/18
Gustav Eriksson	Chalmers Studentkår, ordförande 18/19

Arbetsgrupp

Agneta Hägg Knape	Chalmers tekniska högskola
Hans Alfredson	Chalmers tekniska högskola
Liane Thuvander	Chalmers tekniska högskola
Per Sunnergren	Five star campus
Jenny Forshufvud	Five star campus
Maria Saline	Five star campus
Anna Eckerstig	Chalmersfastigheter
Åsa Östlund	Chalmersfastigheter
Anders Berg	Akademiska Hus
Sofie Bårdén	Akademiska Hus
Carl von Rosen	Chalmers Studentkår
Johansson	
Hanna Jörlén	Chalmers Studentkår
Andreas Eklöf	Probability, projektledare
Martin Livian	Probability, arkitekt
Tove Wennberg	Inobi, projektsekreterare

Produktion

Inobi AB & Probability AB

Tryck

Stema Specialtryck AB, Borås 2019

Campusplanen baserar sig, bland annat, på följande underlag:

Chalmers campus 2020 (2006)
Samhällsbyggnadsnoden, CMB (2006)
Parallella uppdrag Campus Lindholmen (2007)
Parallella uppdrag norra Campus Johanneberg (2009)
Parallella uppdrag utemiljö norra Campus Johanneberg (2010)
Förstudie utveckling för Arkitektur och Bygg och miljö (2010)
Parallella skisser södra Campus Johanneberg (2011)
Utveckling Naturvetargården (2012)
Nya miljöer för Chalmers samhällsbyggnad (2013)
Förstudie utbyggnad Gibraltarvallen (2013)
Förstudie Johanneberg Södra etapp II (2013)
Chalmers Masterplan 2013 (2013, 2016, 2017?)
Parallella uppdrag Campus Lindholmen (2017)
Planprogrammet Chalmers Johanneberg, Mossen och Landala (2012)
Att bygga mötesplatser, Inobi (2017)
Intervjuer Chalmers ledningsgrupp (2017)
Grön resplan (2012)
Gibraltarvallens pågående planprocess (20XX-)

Foto och illustrationer

Inobi, visualiseringar och planer
Christian Kiprianoff/CFFC.se, s. 20
Marcus Sandberg/CFFC.se s. 45
Johan Bodell, s. 4, 45, 63
Chalmersfastigheters AB arkiv, s. 10, 12-13, 14-15, 17, 21, 45

inobi

P
PROBILITY